

ZB | Planbureau
en Bibliotheek
van Zeeland

De Zeeuwse arbeidsmarkt

Aanbod en vraag in Zeeland

Periodieke publicatie van de huidige stand van zaken, de knelpunten en een prognose naar de toekomst

November 2018

Els van der Reep
Sven Bakker

Uitgave: #1

Inhoudsopgave

Potentiële beroepsbevolking:

283.000 personen

Beroepsbevolking: 193.000 personen

Werkzame bevolking: 187.000 personen

Werkloze bevolking: 6.000 personen

Beroepsbevolking met WW-

uitkering: 4.700; 2,4%

Geregistreerd werkzoekenden:

13.600 personen

► ARBEIDSAANBOD – PAGINA 2

KNELPUNTEN IN DE TECHNISCHE BEROEPEN

De beroepsklasse waar het grootste verschil zit tussen de arbeidsvraag en het arbeidsaanbod is in de technische beroepen: 935 WW-gerechtigden en 1.795 vacatures. Andere sectoren waar de arbeidsvraag het arbeidsaanbod overschrijdt zijn de agrarische beroepen, dienstverlenende beroepen, ICT-beroepen en transport- en logistiekberoepen.

► KNELPUNTEN – PAGINA 26

Aantal banen: 180.000

Aantal banen 2017-2012: -1.760

Aantal openstaande vacatures: 5.000

Beroepsklasse meeste openstaande vacatures:

Technische beroepen (1.700)

Inkomende pendelaars: 24.800 personen

Uitgaande pendelaars: 41.900 personen

► ARBEIDSVRAAG – PAGINA 14

VERWACHT TEKORT IN 2022: 6.000

In 2022 is er naar verwachting een tekort aan 6.000 werkende personen. Dit zijn banen die vanuit de arbeidsreserve, van buiten de provincie of door een groei in het aantal uren per werkende moeten worden opgevuld.

► PROGNOSE – PAGINA 32

Inleiding

In opdracht van Provincie Zeeland houdt ZB| Planbureau cijfers bij over de Zeeuwse arbeidsmarkt. Deze cijfers worden actueel gehouden en gepubliceerd in de databank en dashboards van ZB en zijn vrij en publiek toegankelijk. Om meer verdieping in de Zeeuwse arbeidsmarktcijfers te krijgen publiceert ZB periodiek een thematische publicatie, waarvan deze publicatie van november 2018 de eerste uitgave is.

Leeswijzer

Deze publicatie is nadrukkelijk bedoeld om de meest actuele cijfers van de Zeeuwse arbeidsmarkt weer te geven en op basis van de cijfers duiding te geven. De publicatie wordt aangeboden aan beleidsmakers.

De publicatie bevat vier thema's. Allereerst gaan we in het eerste thema op het arbeidsaanbod in met cijfers over de beroepsbevolking, arbeidsparticipatie en werkloosheid. Daarna wordt in het tweede thema de arbeidsvraag belicht met het aantal vacatures, aantal banen en de pendel binnen en buiten Zeeland. In het derde thema worden er knelpunten gesignaleerd door arbeidsaanbod en -vraag tegenover elkaar te zetten. Tot slot wordt in het vierde thema een prognose gegeven voor de komende vijf jaar. De publicatie wordt afgesloten met een conclusie.

Verantwoording

Dit is een kwantitatief, beschrijvend onderzoek, waarbij gebruik is gemaakt van bestaande gegevens over de Zeeuwse arbeidsmarkt. Tussen augustus en november 2018 zijn data verzameld van de databank van ZB| Planbureau, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en stichting Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen (LISA, in Zeeland uitgevoerd door RIBIZ). Door het gebruik van verschillende databases is de betrouwbaarheid van dit onderzoek gewaarborgd. Het onderzoek beperkt zich echter tot de cijfers uit de genoemde bronnen. Het onderzoek is op het niveau van de provincie Zeeland, en alle gepresenteerde data moeten in dit licht gezien worden.

Noot

Zoals hierboven vermeld zijn er verschillende organisaties die data verstrekken op het gebied van de arbeidsmarkt. Het komt voor dat er verschillen zijn tussen de data van de verschillende dataverstrekkingen op eenzelfde onderwerp. Vaak komt dit door een klein definitieverschil of verschil in methodologie van het verzamelen van de data. In deze publicatie wordt bij elke tabel, grafiek of kaart aangegeven wat de herkomst van de data is.

1. Arbeidsaanbod

In hoofdstuk 1 starten we met het in beeld brengen van het arbeidsaanbod in Zeeland, oftewel de beroepsbevolking.

We zien dat de beroepsbevolking in Zeeland 193.000 personen bedraagt. Er zijn op dit moment 13.600 geregistreeerde werkzoekenden in Zeeland. We laten in dit hoofdstuk de arbeidsparticipatie zien per gemeente, geslacht, leeftijdsgroep en opleidingsniveau. Dit doen we ook voor de werkloze beroepsbevolking.

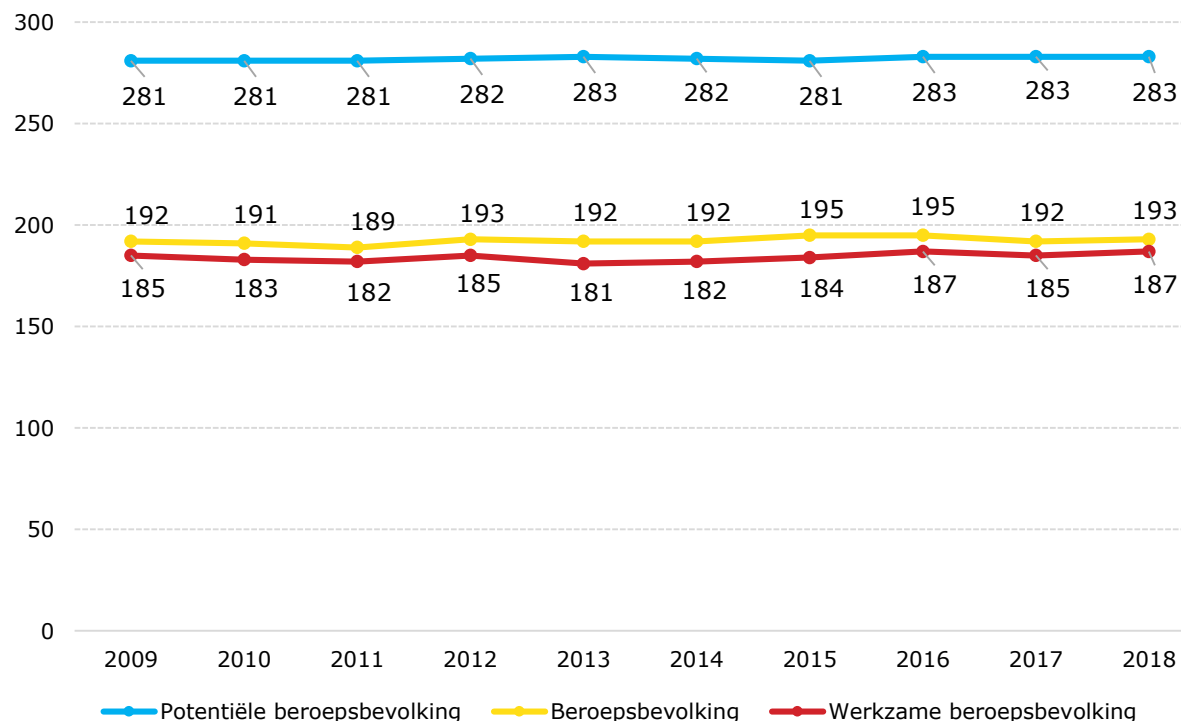
Verderop in het hoofdstuk wordt weergegeven dat 2,4% van de Zeeuwse beroepsbevolking een WW-uitkering ontvangt, ruim onder het landelijk gemiddelde van 3.1%. We laten het aantal WW-uitkeringen in Zeeland zien per beroepsklasse en opleidingsniveau.

1. Arbeidsaanbod

Beroepsbevolking

De *potentiële beroepsbevolking* in Zeeland bestaat momenteel uit 283.000 personen (figuur 1). De grootte van de *beroepsbevolking* bedraagt in 2018 193.000 personen. De *werkzame bevolking* in Zeeland bestaat uit 187.000 personen. Verderop in dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de werkloze beroepsbevolking.

Figuur 1 Potentiële beroepsbevolking, beroepsbevolking en werkzame beroepsbevolking in Zeeland in de periode 2009-2018, aantallen x 1.000 personen

Uitleg verschil potentiële beroepsbevolking en beroepsbevolking

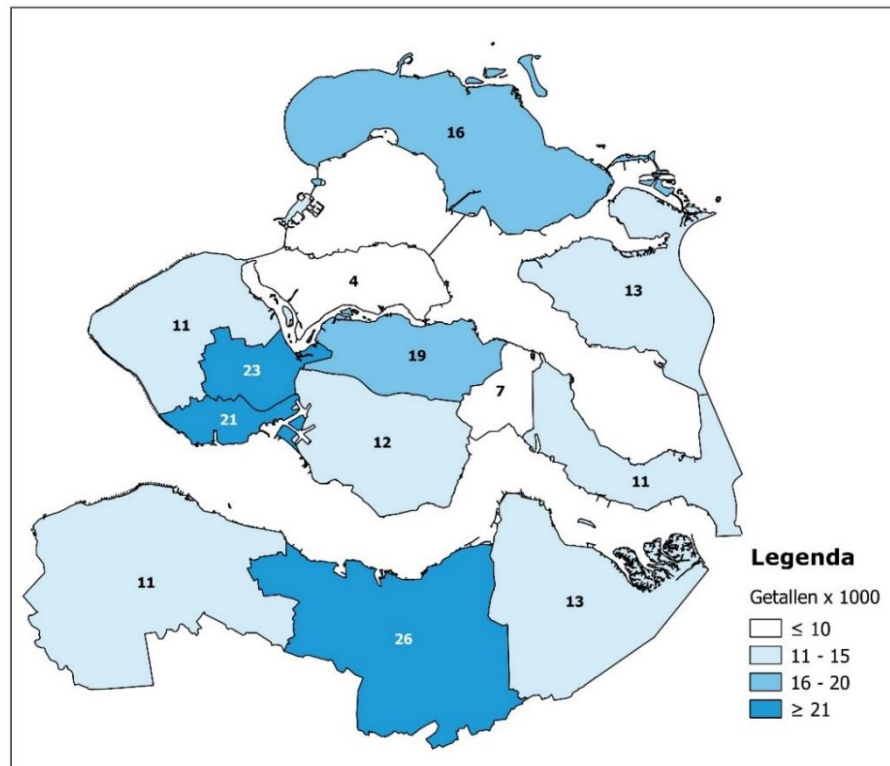
Het verschil tussen de potentiële beroepsbevolking en de beroepsbevolking bedraagt in Zeeland in 2018 90.000 personen. Deze 90.000 personen zijn de niet-beroepsbevolking: personen zonder betaald werk, die niet recent naar werk hebben gezocht of daarvoor niet direct beschikbaar zijn. Voorbeelden zijn huismannen en -vrouwen, studenten en renteniers.

1. Arbeidsaanbod

Werkzame beroepsbevolking

De werkzame beroepsbevolking is het hoogst in de gemeenten Terneuzen (26.000), Middelburg (23.000) en Vlissingen (21.000) (figuur 2). De werkzame beroepsbevolking in de gemeenten Kapelle (7.000) en Noord-Beveland (4.000) is het laagst.

Figuur 2 De werkzame beroepsbevolking per gemeente

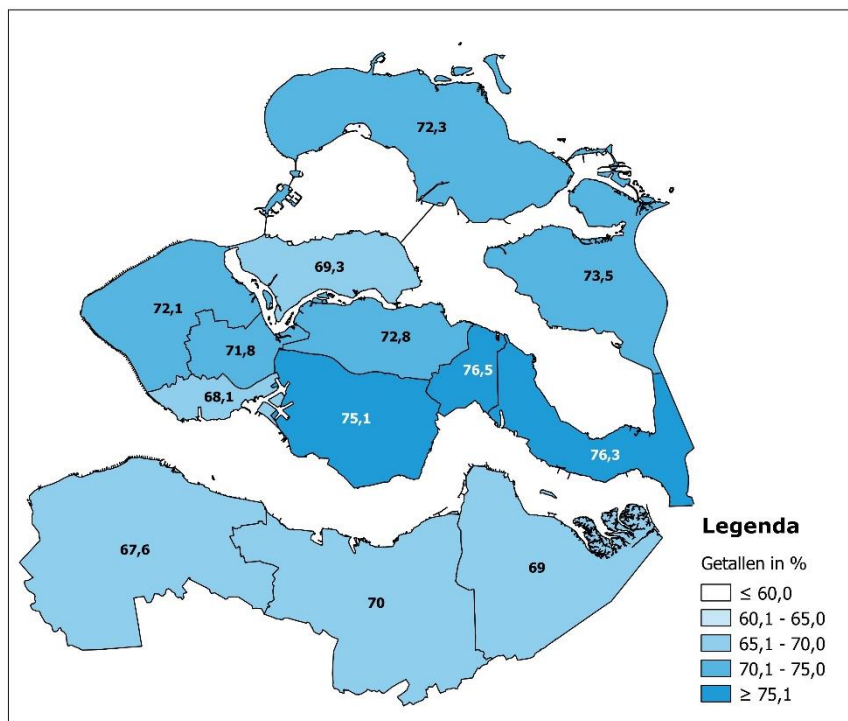

1. Arbeidsaanbod

Arbeidsparticipatie onder mannen en vrouwen

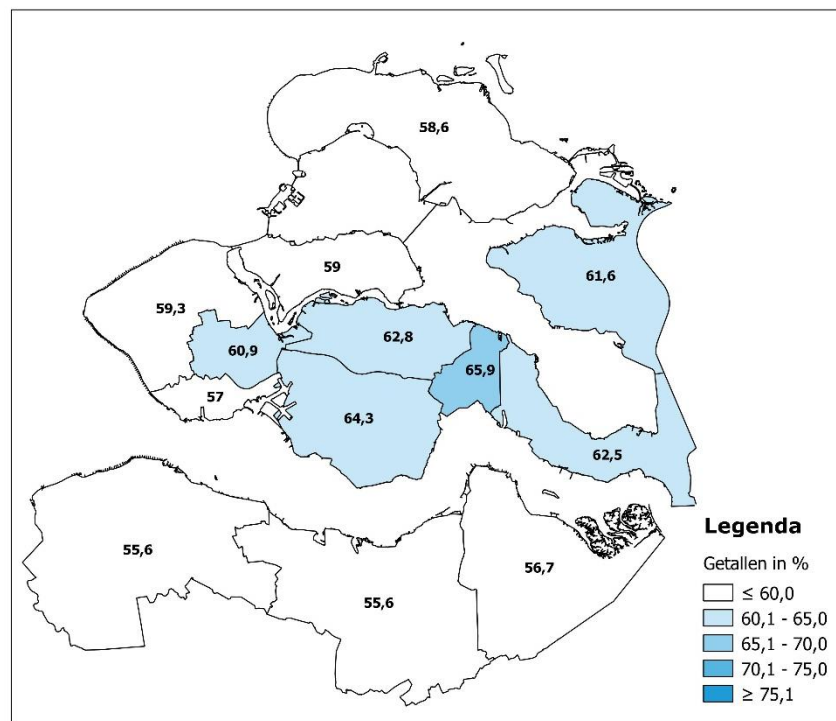
De arbeidsparticipatie van de mannelijke beroepsbevolking is in alle gemeenten hoger dan de arbeidsparticipatie van de vrouwelijke beroepsbevolking. Onder de mannen is de arbeidsparticipatie het hoogst in de gemeente Kapelle (76,5%) en het laagst in de gemeente Sluis (67,6%) (figuur 3). Onder de vrouwen geldt een zelfde patroon: In de gemeente Kapelle is de arbeidsparticipatie het hoogst (65,9%) en in de gemeenten Sluis en Terneuzen het laagst (beide 55,6%) (figuur 4). Landelijk lag de netto arbeidsparticipatie in het tweede kwartaal van 2018 voor mannen op 72,3% en voor vrouwen op 63,0%.

Figuur 3 Arbeidsparticipatie onder de mannelijke beroepsbevolking

Bron: CBS (2017)

Figuur 4 Arbeidsparticipatie onder de vrouwelijke beroepsbevolking

Bron: CBS (2017)

1. Arbeidsaanbod

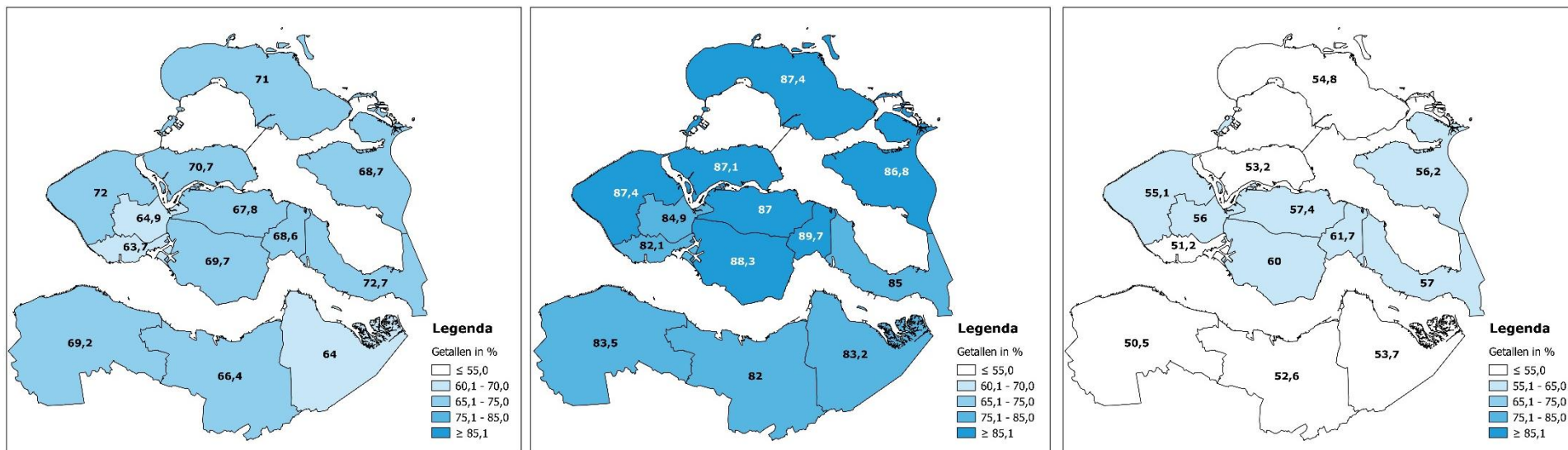
Arbeidsparticipatie onder verschillende leeftijdsgroepen

De arbeidsparticipatie is het hoogst in de leeftijdscategorie 25 tot 45 jaar (figuur 5). De hoogste arbeidsparticipatie in die leeftijdscategorie is te vinden in de gemeente Kapelle, waar een kleine 90% van de 25-45-jarigen participeert in de arbeidsmarkt. De arbeidsparticipatie is het laagst onder de oudere beroepsbevolking, met name in Zeeuws-Vlaanderen ligt deze op net boven de 50%. Onder de jongere beroepsbevolking varieert de arbeidsparticipatie tussen de 63,7% in de gemeente Vlissingen en 72,7% in de gemeente Reimerswaal.

* Uitleg tot 75 jaar

Het CBS hanteert voor de beroepsbevolking de leeftijdsgrenzen van 15 en 75 jaar, die voor één of meer uren per week werken (werkzame beroepsbevolking) of die recent naar werk gezocht hebben (werkloze beroepsbevolking). Na pensionering maakt een persoon geen deel meer uit van de beroepsbevolking: de beroepsbevolking ouder dan de wettelijke AOW-leeftijd is daarom ook klein. De keuze voor de bovengrens van 75 jaar hangt samen met de definitie van de *International Labour Organisation* (ILO), en maakt vergelijking tussen landen mogelijk. Desalniettemin is er met de verhoging van de wettelijke AOW-leeftijd een toenemend percentage 65-plussers dat deel uitmaakt van de beroepsbevolking.

Figuur 5 Arbeidsparticipatie verschillende leeftijdsgroepen, v.l.n.r.: 15-25 jaar, 25-45 jaar en 45-75* jaar

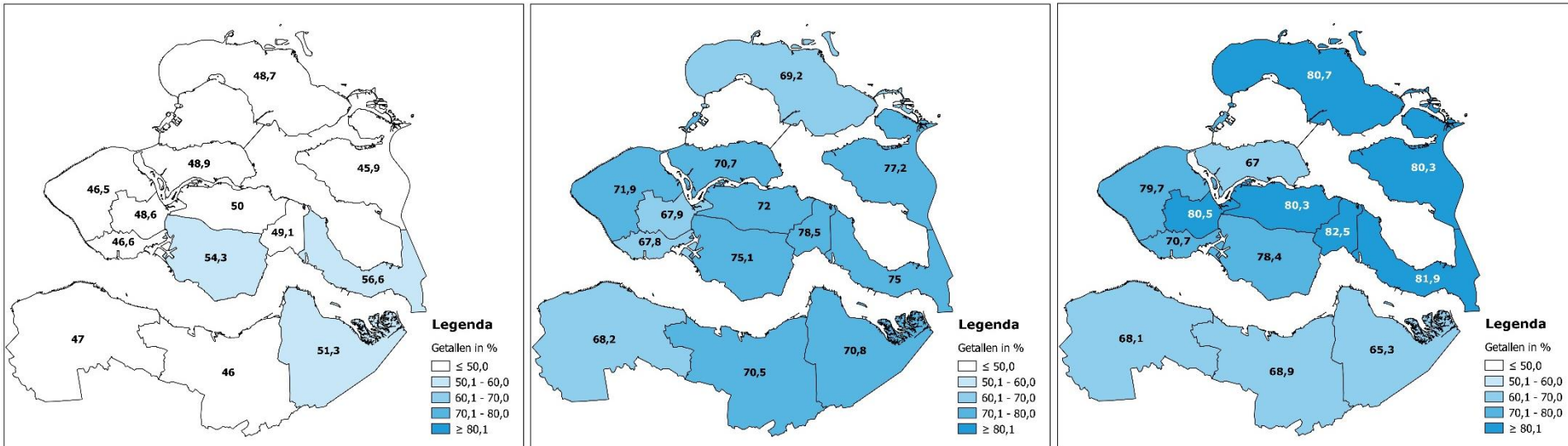

1. Arbeidsaanbod

Arbeidsparticipatie per opleidingsniveau

De arbeidsparticipatie verschilt per opleidingsniveau. Over het algemeen kan gesteld worden dat hoe hoger de opleiding hoe hoger de arbeidsparticipatie (figuur 6). Onder laagopgeleiden is de arbeidsparticipatie het hoogst in Reimerswaal (56,6%) en het laagst in Terneuzen (46%), onder middelbaar opgeleiden is de arbeidsparticipatie het hoogst in Kapelle (78,5%) en het laagst in Vlissingen (67,8%), en onder hoger opgeleiden is de arbeidsparticipatie het hoogst in Kapelle (82,5%) en het laagst in Hulst (65,3%).

Figuur 6 Arbeidsparticipatie verschillende opleidingsniveaus, v.l.n.r.: laagopgeleiden (opleiding tot en met mbo-niveau 1), middelbaar opgeleiden (mbo-niveaus 2, 3 en 4) en hoger opgeleiden (hbo en universitaire opleidingen)

1. Arbeidsaanbod

Werkloze beroepsbevolking, WW-gerechtigden en Geregistreerde Werkzoekenden UWV

In figuur 1 hebben we kunnen zien dat de beroepsbevolking in Zeeland uit 193.000 personen bestaat en de werkzame beroepsbevolking uit 187.000 personen (bron: CBS, 2018). Begin 2018 bestaat de werkloze beroepsbevolking uit 6.000 personen, in het derde kwartaal van 2018 daalt dit tot 5.000. De werkloze beroepsbevolking omvat alle personen van 15-74 jaar zonder betaald werk, die actief op zoek zijn naar werk en daarvoor ook beschikbaar zijn. De cijfers over de werkloze en werkzame beroepsbevolking zijn gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking.

Geregistreerde Werkzoekenden UWV Zonder Dienstverband (GWU)

Sinds oktober 2017 berekent het UWV het GWU. Dit zijn alle personen tussen de 15 en 75 die als werkzoekend staan geregistreerd bij het UWV en geen dienstverband hebben (hieronder valt zowel de WW als de bijstand). Op 1 januari 2018 bedroeg het aantal GWU'ers in Zeeland 14.900. Op 1 juni 2018 13.600. In augustus 2018 waren in Zeeland 4.700 personen WW-gerechtigd (UWV) en in mei 2018 waren 7.330 personen bijstandsgerechtigd (CBS). Het UWV en CBS hebben een verschillende publicatie planning, voor beide geldt dat dit de meest recente data zijn.

Verschillen werkloosheid en WW-uitkeringen

Niet alle personen die volgens de CBS definitie werkloos zijn ontvangen een werkloosheidsuitkering. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om jongeren of andere werkzoekenden die nog niet eerder of niet lang genoeg gewerkt hebben om voldoende WW-rechten op te bouwen. Aan de andere kant worden ook niet alle personen met een WW-uitkering als werkloos gerekend. Personen met een WW-uitkering in aanvulling op een betaalde baan en mensen die niet op zoek zijn of op korte termijn kunnen starten worden niet meegeteld als werkloos.

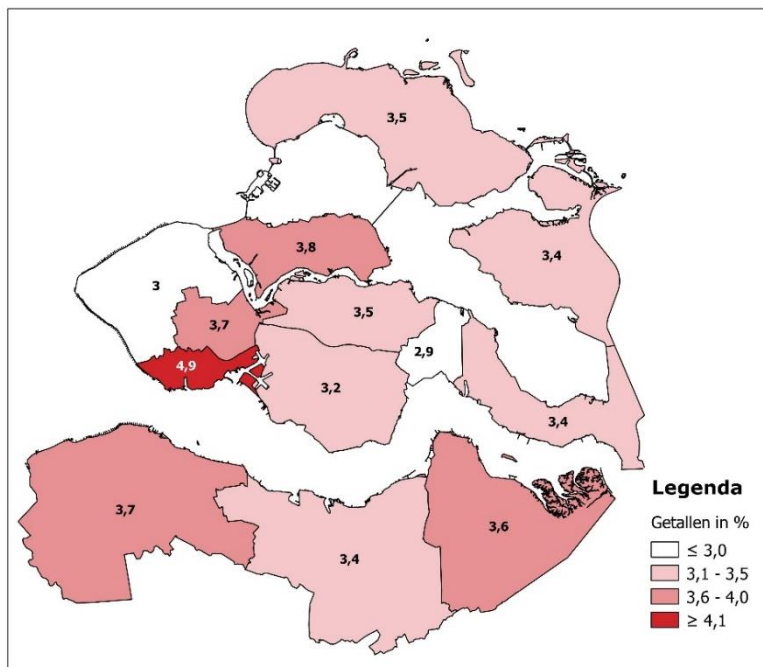
In deze publicatie wordt zowel ingegaan op de werkloze beroepsbevolking als de groep mensen met een WW-uitkering. Dit zijn vaak personen die binnen afzienbare tijd weer aan de slag kunnen.

1. Arbeidsaanbod

Werkloosheid en WW-uitkeringen

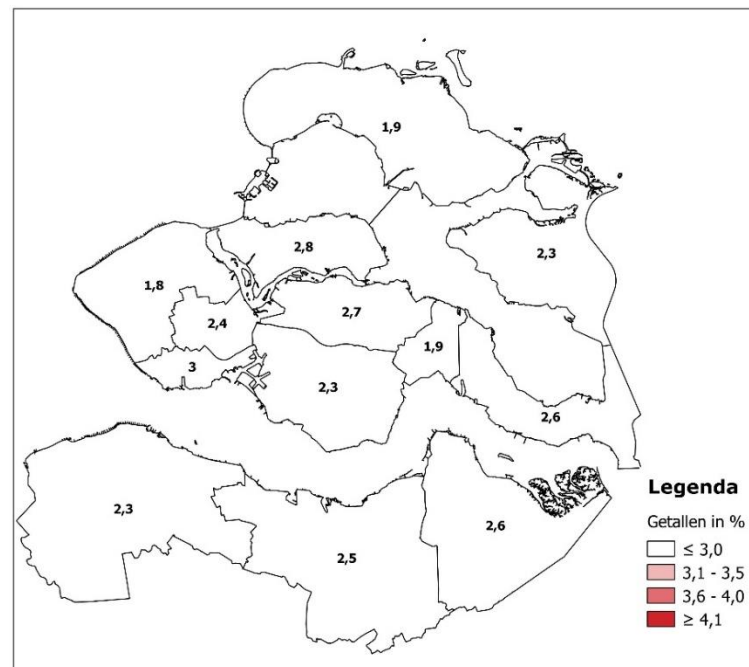
De gemeente Vlissingen heeft relatief de hoogste werkloze beroepsbevolking en het hoogste percentage WW-uitkeringen (CBS 4,9%; UWV: 3,0%) (figuur 7 en 8). Volgens het CBS is de werkloze beroepsbevolking het laagst in de gemeente Reimerswaal (1,9%), het UWV geeft aan dat het percentage WW-gerechtigden het laagst is in de gemeente Veere. 2,4% van de Zeeuwse beroepsbevolking ontvangt een WW-uitkering; dit is ruim onder het landelijk gemiddelde van 3.1%.

Figuur 7 Werkloosheid volgens het CBS

Bron: CBS (Dec, 2017)

Figuur 8 WW-uitkeringen volgens het UWV

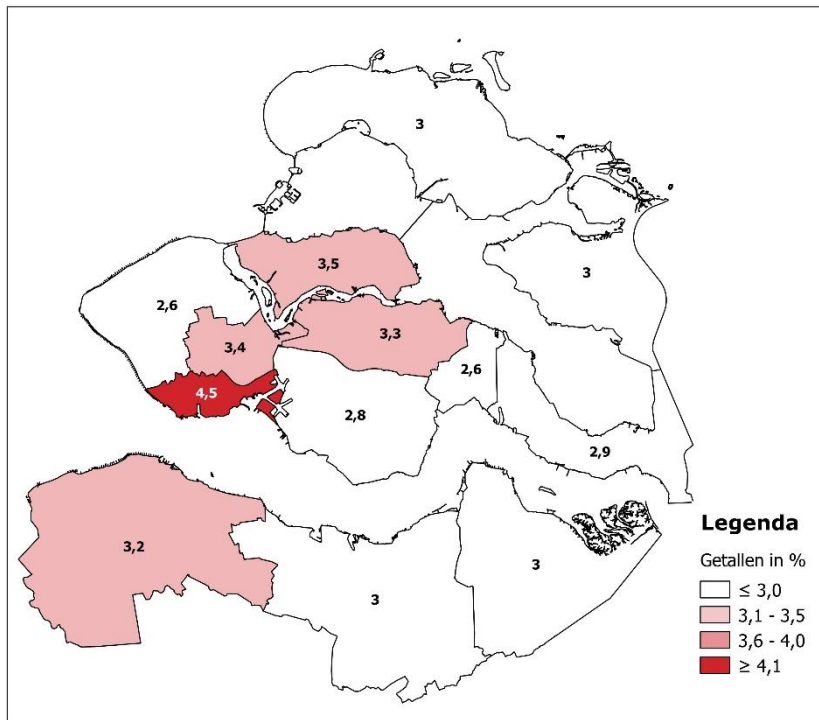
Bron: UWV (Aug, 2018)

1. Arbeidsaanbod

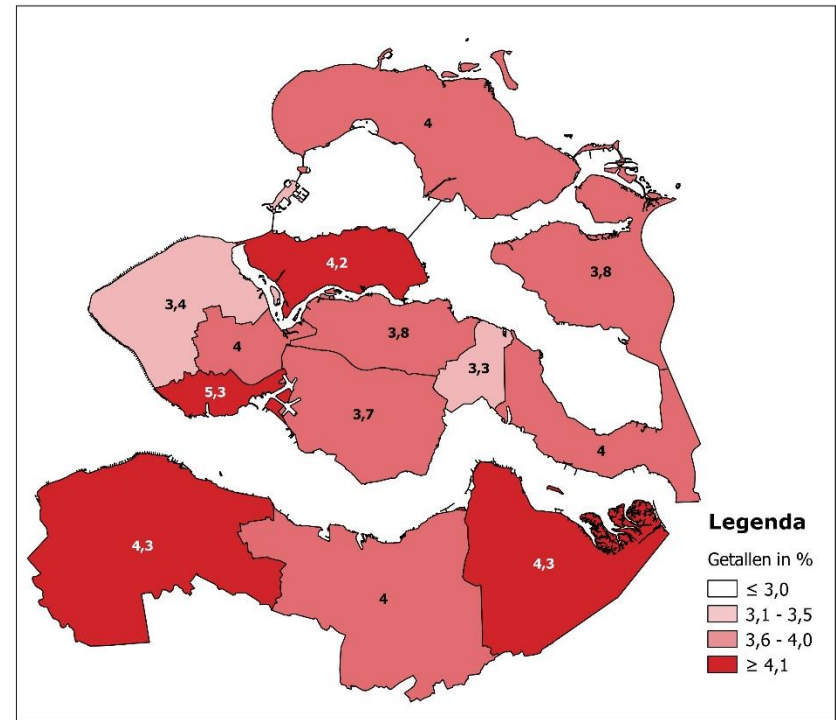
Werkloze beroepsbevolking naar geslacht

Het werkloosheidspercentage is hoger binnen de vrouwelijke beroepsbevolking dan binnen de mannelijke beroepsbevolking (figuur 9 en 10). Voor beiden is het percentage het hoogste in de gemeente Vlissingen (mannen: 4,5%; vrouwen: 5,3%). Het laagste werkloosheidspercentage is voor beide groepen in Kapelle (mannen: 2,6%; vrouwen: 3,3%).

Figuur 9 Werkloosheid onder de mannelijke beroepsbevolking

Figuur 10 Werkloosheid onder de vrouwelijke beroepsbevolking

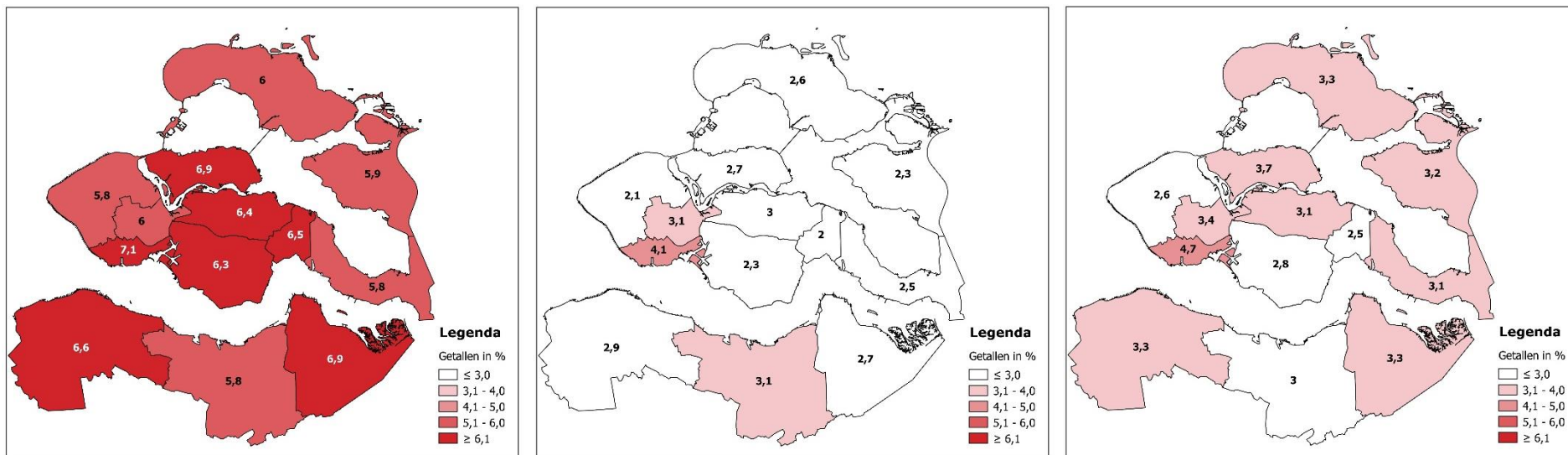
Bron: CBS (2017)

1. Arbeidsaanbod

Werkloze beroepsbevolking in verschillende leeftijdsgroepen

Het werkloosheidspercentage is het hoogst onder jongeren (15-25-jarigen), en het laagst onder 25-45-jarigen (figuur 11). Bij elk van de drie leeftijdscategorieën heeft de gemeente Vlissingen het hoogste werkloosheidspercentage. Onder 15-25-jarigen is dit 7,1%, bij 25-45-jarigen 4,1% en voor de beroepsbevolking ouder dan 45 4,7%. Het laagste percentage werkloze beroepsbevolking bevindt zich in de gemeente Kapelle in de leeftijdscategorie 25-45-jarigen (2%). In de leeftijdscategorie 45-75 bevindt het laagste percentage zich ook in de gemeente Kapelle. Onder jongeren is het laagste percentage 5,8%. Dit is te vinden in de gemeenten Veere, Reimerswaal en Terneuzen.

Figuur 11 Werkloze beroepsbevolking in verschillende leeftijdsgroepen, v.l.n.r.: 15-25 jaar, 25-45 jaar en 45-75 jaar

1. Arbeidsaanbod

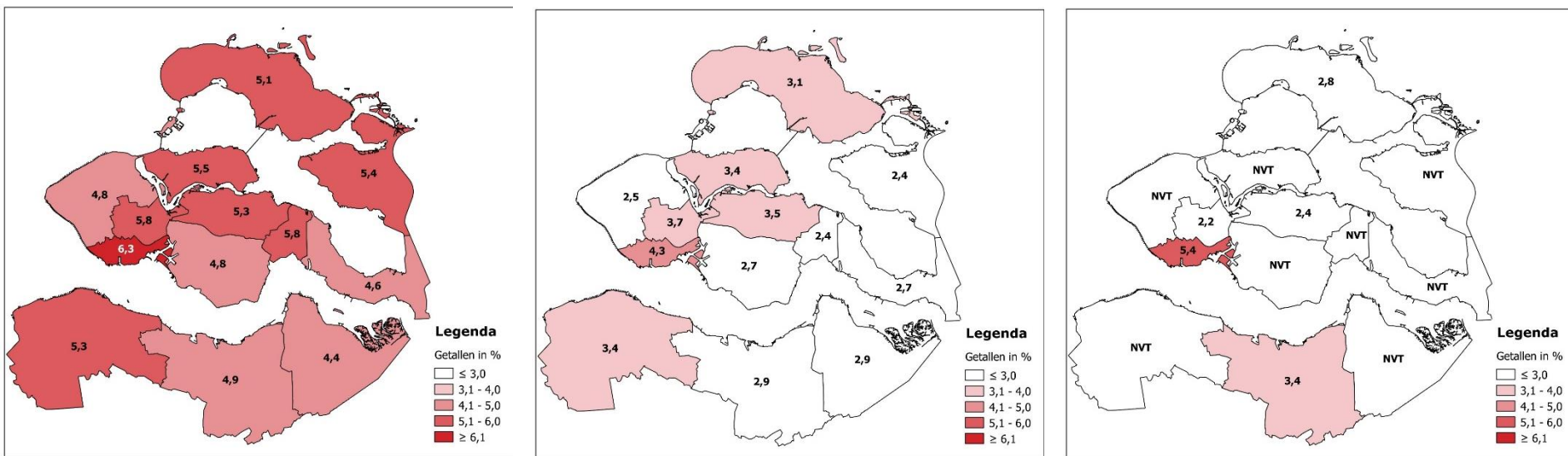
Werkloze beroepsbevolking in verschillende opleidingsniveaus

Het hoogste percentage werklozen is te vinden onder de laagopgeleide beroepsbevolking. De gemeente Vlissingen spant hier de kroon met een werkloosheidspercentage van 6,3% (figuur 12). Onder middelbaar opgeleiden en hoger opgeleiden heeft de gemeente Vlissingen ook het hoogste werkloosheidspercentage in vergelijking met andere Zeeuwse gemeenten met respectievelijk 4,3% en 5,4%.

Het laagste percentage werkloze beroepsbevolking onder lager opgeleiden is te vinden in de gemeente Hulst: 4,4% van de lager opgeleide beroepsbevolking is hier werkloos. Onder middelbaar opgeleiden is het laagste percentage werkloze beroepsbevolking te vinden in Kapelle en Tholen: 2,4% van de middelbaar opgeleide beroepsbevolking is hier werkloos. Het laagste percentage onder hoger opgeleiden is te vinden in Middelburg: 2,2% van de hoger opgeleide beroepsbevolking is hier werkloos.

De kaart met werkloosheid onder hoger opgeleiden bevat in verschillende gemeenten "NVT". In deze gemeenten is het percentage werkloze beroepsbevolking onder hoger opgeleiden verwaarloosbaar.

Figuur 12 Werkloze beroepsbevolking in verschillende opleidingsniveaus, v.l.n.r.: lager opgeleiden (opleiding tot en met mbo-niveau 1), middelbaar opgeleiden (mbo-niveaus 2, 3 en 4) en hoger opgeleiden (hbo en universitaire opleidingen)

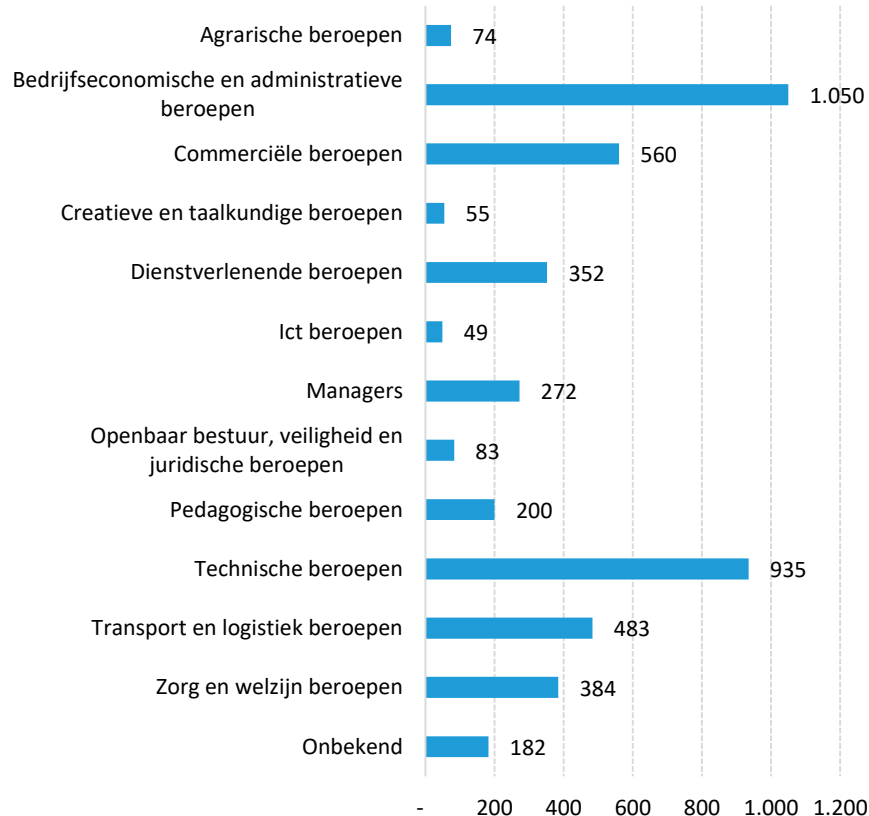

1. Arbeidsaanbod

WW-uitkeringen

UWV-data laten zien dat er in Zeeland in totaal 4.679 WW-uitkeringen werden verstrekt in augustus 2018. Het hoogste aantal WW-uitkeringen wordt verstrekt in de beroepsklassen* *Bedrijfeconomische en administratieve beroepen* en *Technische beroepen* (figuur 13). Opvallend is dat als de WW-gerechtigden worden uitgesplitst naar opleidingsniveau er een piek ontstaat onder werkenden met een vmbo-kwalificatie alsmede onder werkenden met een mbo-4-kwalificatie en Hbo/bachelor (figuur 14).

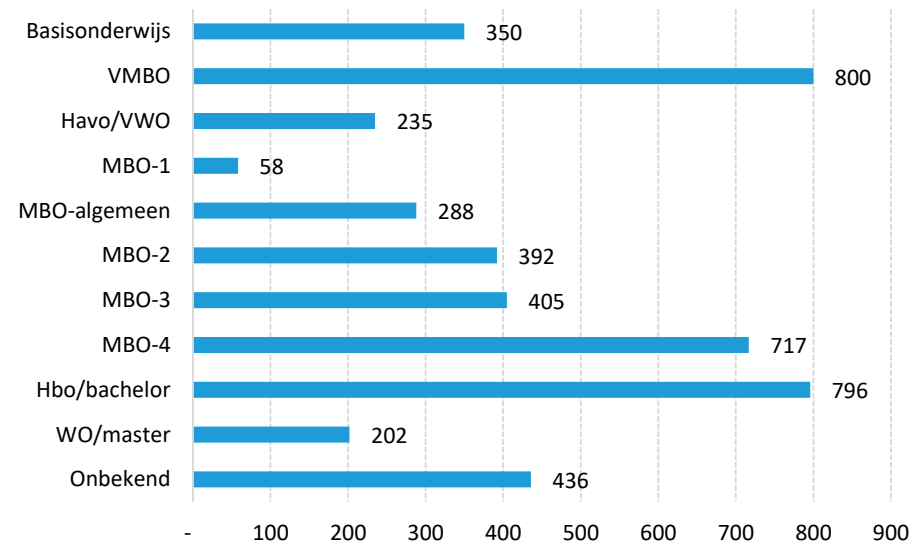
Figuur 13 WW-uitkeringen per beroepsklasse (augustus 2018)

* Uitleg beroepssectoren, beroepsklassen, beroepssegmenten, beroepsgroepen

Er zijn verschillende beroepsclassificaties. Het CBS en het UWV hanteren 13 verschillende beroepsklassen, die onderverdeeld zijn in 41 beroepssegmenten. Deze vallen weer uiteen in 114 verschillende beroepsgroepen. LISA (RIBIZ) gebruikt beroepssectoren. Deze twee verschillende indelingen zijn niet één op één vergelijkbaar.

Figuur 14 WW-uitkeringen per hoogst genoten opleiding (augustus 2018)

2. Arbeidsvraag

In hoofdstuk 2 komt de arbeidsvraag in Zeeland aan bod, oftewel de werkgelegenheid.

Allereerst komt naar voren dat het aantal banen in Zeeland 180.000 bedraagt. De meeste banen bevinden zich in de sectoren Groot-en detailhandel en Gezondheids-en welzijnszorg. We laten daarnaast het aantal banen per gemeente zien.

Verderop komt naar voren dat er zo'n 5.000 openstaande vacatures in Zeeland zijn. Het betreft hier voor ongeveer een derde technische beroepen.

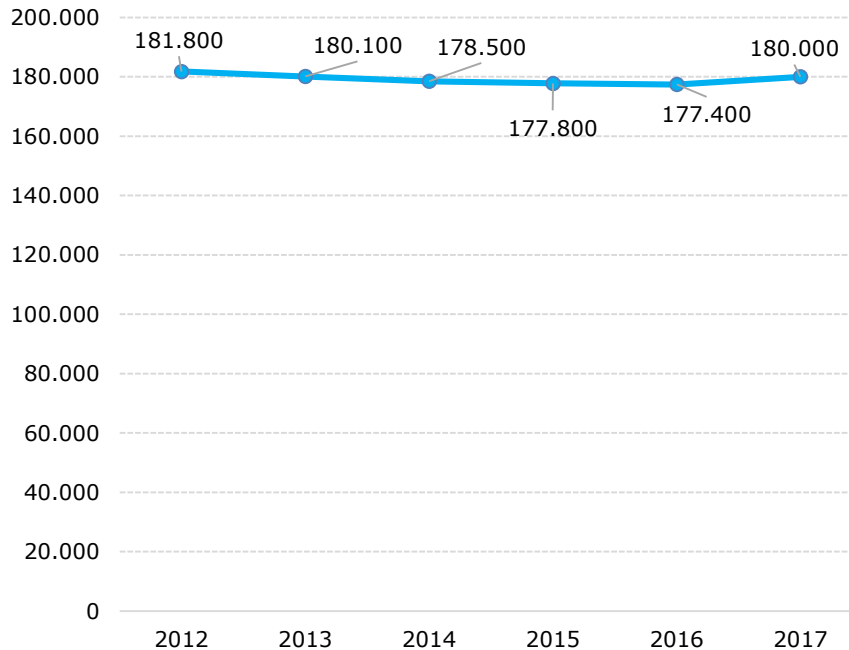
Wanneer we kijken naar de pendel van en naar Zeeland blijkt dat er zo'n 42.000 uitgaande pendelaars zijn tegenover 25.000 inkomende.

2. Arbeidsvraag

Banen in Zeeland

Het aantal banen* in Zeeland is tussen 2012 en 2016 gedaald naar 177.400. Sinds het kantelpunt in 2016 is er een stijging waargenomen. In 2017 lag het aantal banen in de provincie op 180.000. Hieronder vallen zowel de banen in loondienst als ZZP'ers.

Figuur 15 Aantal banen per jaar in Zeeland in de periode 2012-2017, in absolute aantallen

* Uitleg baan

Een baan wordt gedefinieerd door het UWV als een: "arbeidsovereenkomst tussen een persoon en een arbeidsorganisatie waarin is vastgelegd dat arbeid zal worden verricht waar een (financiële) beloning tegenover staat."

Dit kunnen zowel banen in loondienst als banen van zelfstandigen zijn.

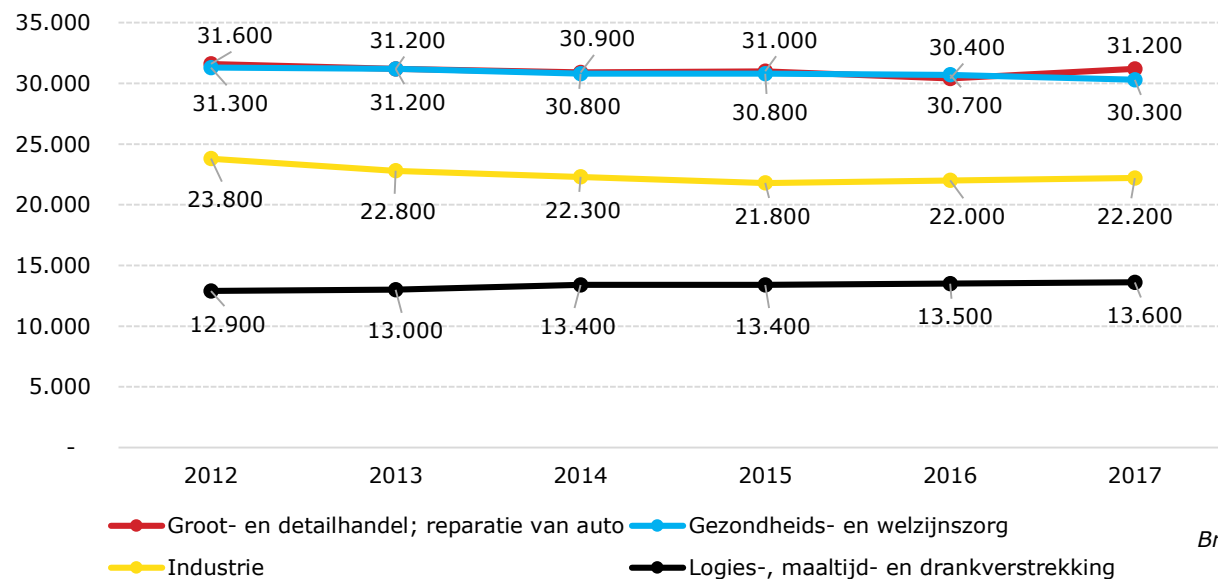
Bron: LISA (2018)

2. Arbeidsvraag

Banen in de 4 grootste sectoren

Tussen 2012 en 2017 is de arbeidsvraag in drie van de vier grootste sectoren (qua banen) gedaald (figuur 16). De uitzondering hierop vormt *Logies-, maaltijd- en drankverstreking*; deze sector heeft over de gehele periode een stijgende arbeidsvraag gehad. Sinds 2016 is ook in de sectoren *Groot- en detailhandel; reparatie van de auto* en *Industrie* weer een stijging waar te nemen. Het aantal banen in de *Gezondheids- en welzijnszorg* is nog iets verder gedaald.

Figuur 16 Aantal banen per jaar in Zeeland in de periode 2012-2017, uitgesplitst naar sector, in absolute aantallen. Alleen de sectoren met het hoogste aantal banen is opgenomen.

	2012 t/m 2017 (+/-)
Groot- en detailhandel; reparatie van auto	-400
Gezondheids- en welzijnszorg	-1.000
Industrie	-1.600
Logies-, maaltijd- en drankverstreking	+700

Bron: LISA (2018)

2. Arbeidsvraag

Banen in de overige sectoren

Het aantal banen buiten de 4 grootste sectoren is gestegen van 2012 tot en met 2017 (figuur 17). Hoewel er grote verschillen zijn per sector. De grootste stijger, *Verhuur van roerende goederen, overige zakelijke dienstverlening* is met 1.300 toegenomen, terwijl het aantal banen in de sector *Openbaar bestuur, overheidsdiensten, sociale verzekering* met 1.100 is afgenomen.

Figuur 17 Aantal banen per jaar in Zeeland in de periode 2012 t/m 2017, uitgesplitst naar sector (buiten de vier grootste sectoren), in absolute aantallen

	2012	2017	2012 t/m 2017 (+/-)
Bouwnijverheid	10.600	10.600	=
Advisering, onderzoek, speciale zakelijke dienstverlening	9.700	10.500	+800
Landbouw, bosbouw en visserij	10.200	10.100	-100
Onderwijs	10.600	10.100	-500
Vervoer en opslag	9.400	9.500	+100
Openbaar bestuur, overheidsdiensten, sociale verzekeringen	9.500	8.400	-1.100
Verhuur van roerende goederen, overige zakelijke dienstverlening	6.500	7.800	+1.300
Overige dienstverlening	3.800	3.900	+100
Financiële instellingen	2.800	2.800	=
Cultuur, sport en recreatie	2.700	2.900	+200
Informatie en communicatie	2.100	2.300	+200
Verhuur van en handel in onroerend goed	1.800	1.700	-100
Productie, distributie, handel in elektriciteit en aardgas	1.700	1.400	-300
Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering	800	700	-100
Winning van delfstoffen	100	100	=
TOTAAL	84.312	82.800	

	2012 t/m 2017 (+/-)
Totaal gestegen	2.700
Totaal gedaald	2.200

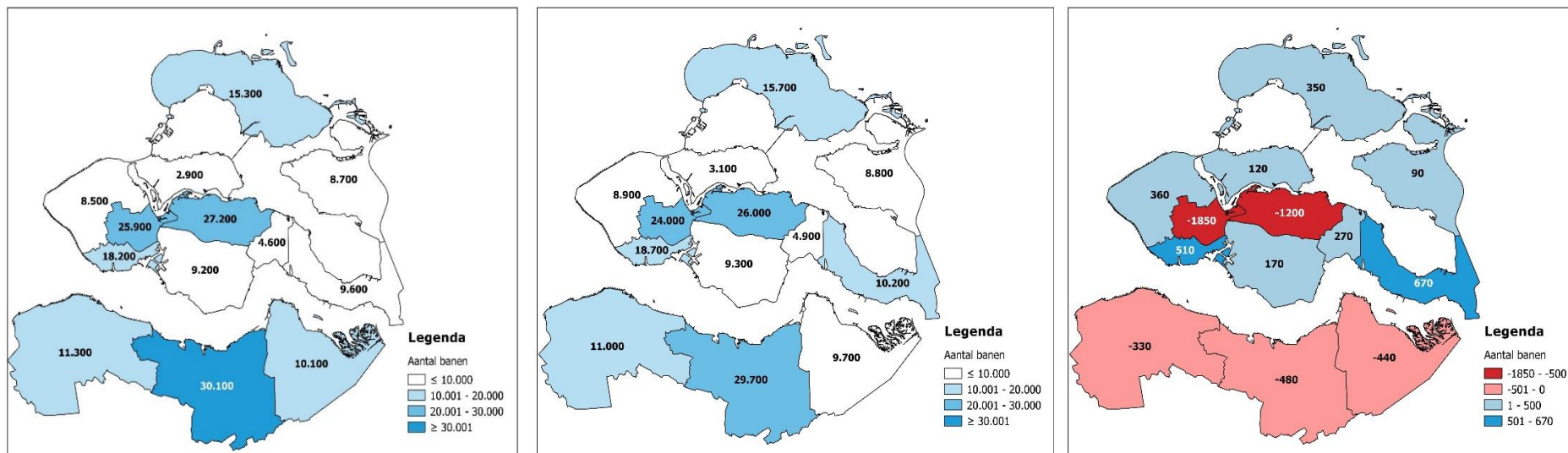
Bron: LISA (2018)

2. Arbeidsvraag

Aantal banen per gemeente

Het hoogste aantal banen in Zeeland in 2017 was te vinden in de gemeente Terneuzen (29.700), het laagste in de gemeente Noord-Beveland (3.100) (figuur 18). Het aantal banen in Zeeland is tussen 2012 en 2017 met 1.760 afgenomen. Die trend is overigens niet in alle gemeenten gelijk: Middelburg en Goes zijn de grootste dalers (hier verdwenen respectievelijk 1.850 en 1.200 banen). Vlissingen en Reimerswaal waren de gemeenten waar het grootste aantal banen bijkwam, respectievelijk 510 en 670 banen.

Figuur 18 v.l.n.r. Aantal banen per gemeente in 2012, aantal banen per gemeente in 2017 en het verschil tussen het aantal banen in 2012 en 2017.

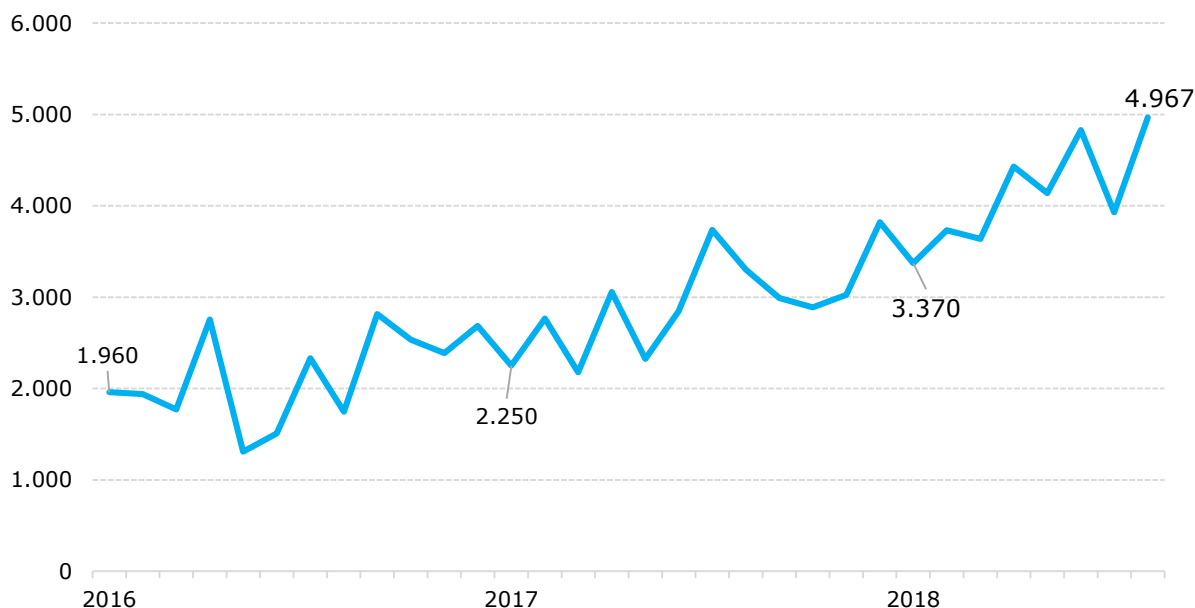

2. Arbeidsvraag

Openstaande vacatures

Het aantal *openstaande vacatures** in Zeeland vertoont een stijgende trend (figuur 19). In januari 2016 waren er 1.960 openstaande vacatures; in januari 2018 3.370; in augustus 2018 waren er 4.967 openstaande vacatures. In het zomerseizoen is het aantal vacatures aanzienlijk hoger dan in het winterseizoen, mede vanwege de grote vraag naar arbeid in de sectoren die afhankelijk zijn van toerisme.

Figuur 19 Aantal openstaande vacatures per maand in Zeeland in de periode januari 2016 t/m augustus 2018, in absolute aantallen

* Uitleg openstaande vacatures

Openstaande vacatures zijn alle vacatures die gepubliceerd zijn op de website werk.nl. Dit schetst een ondergrens van de Zeeuwse arbeidsvraag. Niet alle vacatures worden online, of specifiek op werk.nl gepubliceerd. Er zijn namelijk veel andere platforms om vacatures op te registreren.

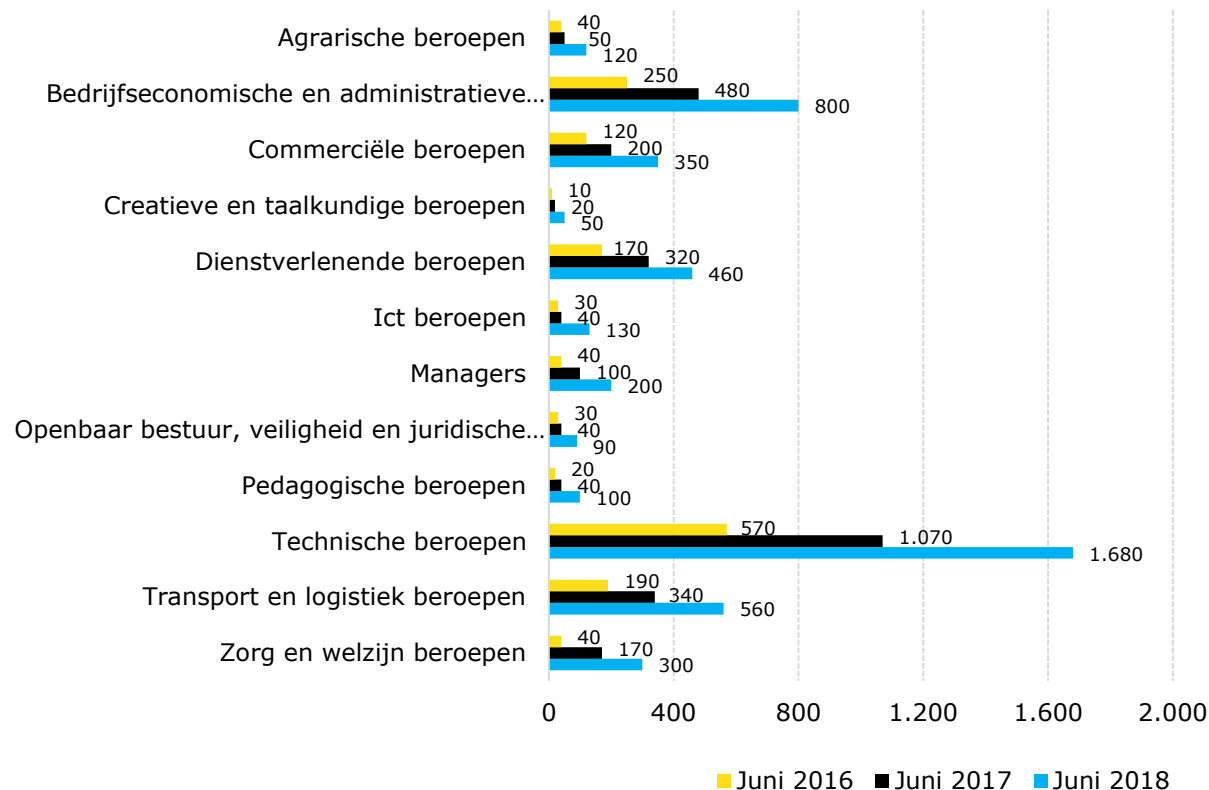
Verder verschilt de registratie van vacatures op websites ook per beroepsklasse: in de beroepsklasse Agrarische beroepen, bijvoorbeeld, worden weinig vacatures online gepubliceerd, terwijl in de beroepsklasse ICT het percentage online gepubliceerde vacatures veel hoger ligt.

2. Arbeidsvraag

Openstaande vacatures

Het aantal openstaande vacatures is voor elke beroepsgroep gestegen tussen 2016 en 2018 (figuur 20). De grootste absolute stijging vond plaats bij de technische beroepen. Hier waren 1.110 vacatures meer in 2018 dan twee jaar eerder. De kleinste absolute stijging vond plaats onder de *Creatieve en taalkundige beroepen*. *Zorg en welzijn* was de sector met de grootste relatieve stijging in het aantal openstaande vacatures.

Figuur 20 Aantal openstaande vacatures in juni 2016, juni 2017 en juni 2018, uitgesplitst naar beroepsklassen, in absolute aantallen

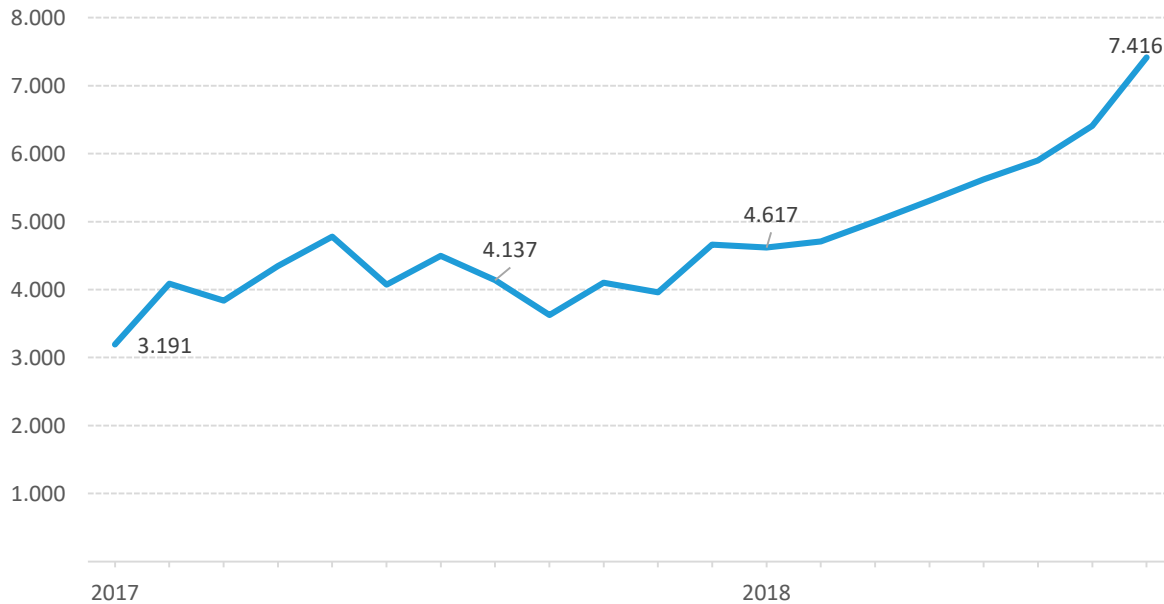

2. Arbeidsvraag

Nieuwe vacatures

Tussen januari 2017 en augustus 2018 is het aantal nieuwe vacatures* maand na maand gestegen. In augustus 2018, waren er 7.416 nieuwe vacatures. Dit zijn 3.279 vacatures meer dan een jaar eerder.

Figuur 21 Aantal nieuwe vacatures per maand in Zeeland in de periode januari 2017-augustus 2018, in absolute aantallen

* Uitleg nieuwe vacatures

Nieuwe vacatures zijn vacatures die in de afgelopen maand zijn gepubliceerd op werk.nl. Net zoals bij de openstaande vacatures geldt hierbij dat enkel de website werk.nl is meegenomen in de telling en dat het beeld hierdoor een ondergrens is van het werkelijke aantal nieuwe vacatures.

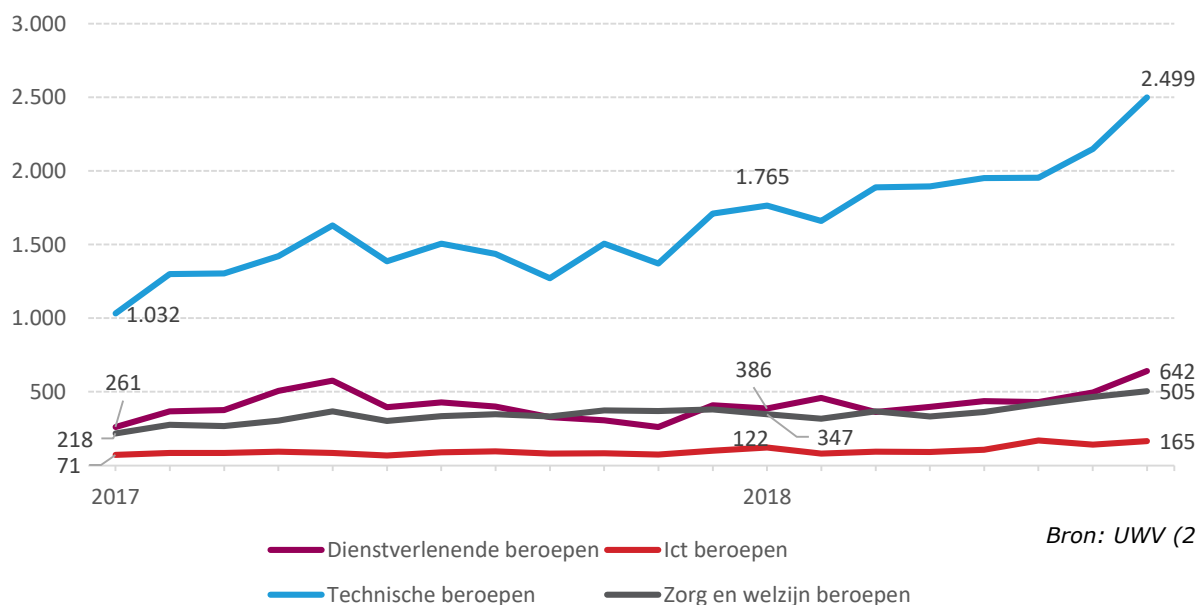
Bron: UWV (2018)

2. Arbeidsvraag

Nieuwe vacatures

Als de maandelijkse nieuwe vacatures uitgesplitst worden naar beroepsklassen dan blijkt dat het aantal nieuwe vacatures in de beroepsklasse *Technische beroepen* sinds januari 2017 het meest gestegen is (figuur 22). In augustus 2018 waren er binnen deze beroepsklasse 2.499 nieuwe vacatures. Binnen de andere beroepsklassen die door het UWV als "zeer krap" worden bestempeld: *Dienstverlenende beroepen* en *ICT-beroepen* is het aantal nieuwe vacatures ook gestegen ten opzichte van een jaar eerder. In de beroepsklasse *Zorg en welzijn* is het aantal nieuwe vacatures ook gestegen.

Figuur 22 Aantal nieuwe vacatures per maand in Zeeland in de periode januari 2017-augustus 2018, in absolute aantallen in 4 beroepsklassen

Bron: UWV (2018)

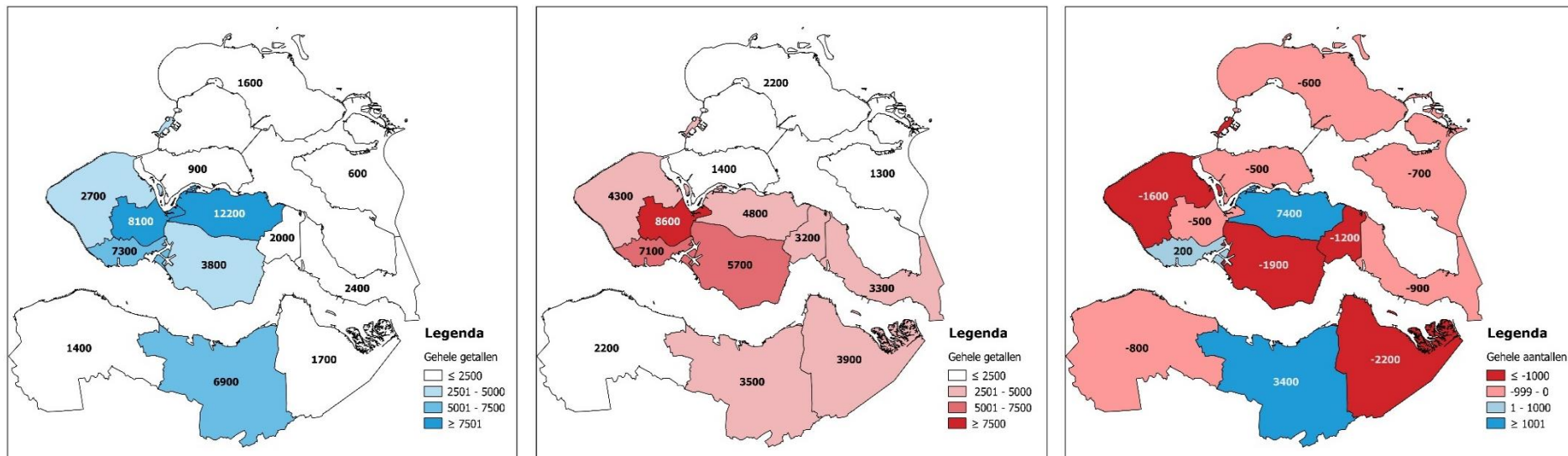
2. Arbeidsvraag

Pendel binnen de provinciegrenzen

Pendel, het wonen en werken in verschillende gemeenten, gebeurt veelvuldig in Zeeland. De gemeenten Goes, Terneuzen en Vlissingen hebben een positief saldo: zij ontvangen meer pendelaars dan er weggaan (figuur 23). Alle andere gemeenten hebben een negatief saldo. Het saldo van de gemeente Hulst is het laagst. De gemeenten die de hoogste hoeveelheid pendelaars ontvangen zijn Goes en Middelburg. De gemeenten van waaruit de meeste pendelaars vertrekken zijn Middelburg en Vlissingen.

De meest recente data op het moment van samenstellen van dit rapport komen uit 2016.

Figuur 23 Pendel binnen de Zeeuwse provinciegrens v.l.n.r. inkomende pendelaars, uitgaande pendelaars en het saldo

Bron: CBS (2016)

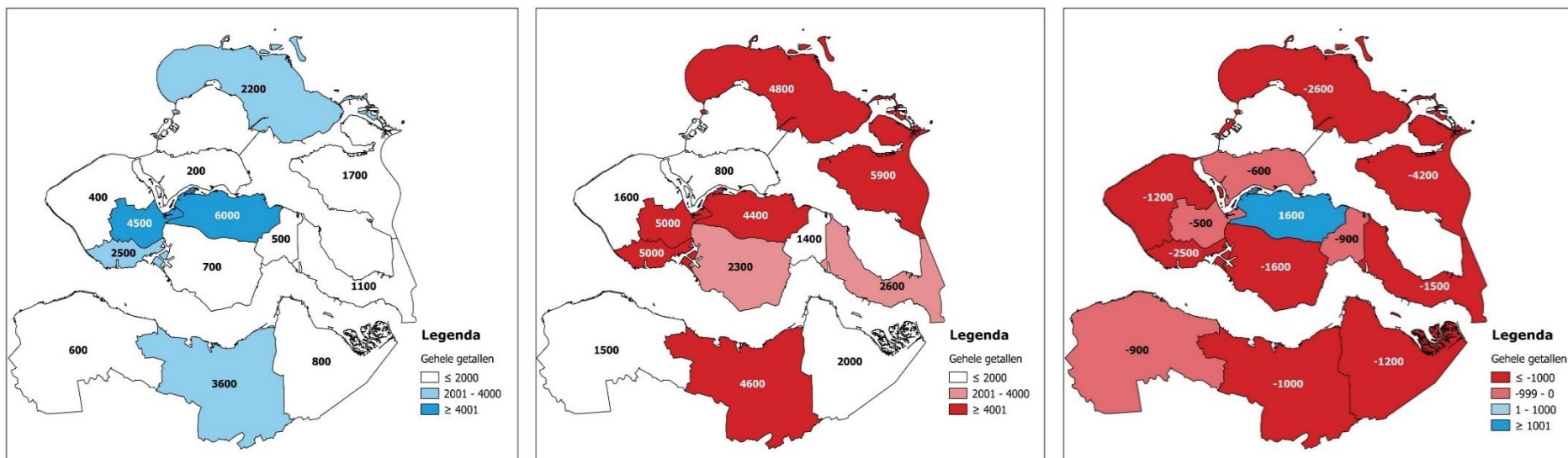
2. Arbeidsvraag

Pendel over de provinciegrenzen

Pendel vindt ook plaats over de Zeeuwse provinciegrenzen heen. De gemeente Goes is de enige Zeeuwse gemeente met een positief pendelsaldo van werknemers van buiten de provinciegrenzen: Er komen 1.600 meer werknemers naar Goes toe dan er op dagelijkse basis vertrekken (figuur 24). Het meest negatieve pendelsaldo is te vinden in de gemeenten Tholen en Schouwen-Duiveland. De gemeenten Middelburg en Goes ontvangen de hoogste hoeveelheid pendelaars van buiten de provincie, gevolgd door de gemeente Terneuzen.

Voor de gehele provincie bedraagt het totaal aantal inkomende pendelaars 24.800 personen. Het totaal aantal uitgaande pendelaars is 41.900. Het saldo van de pendels bedraagt -17.100 op provincieniveau.

Figuur 24 Pendel over de provinciegrens: v.l.n.r. inkomende pendelaars, uitgaande pendelaars en het saldo van de pendel

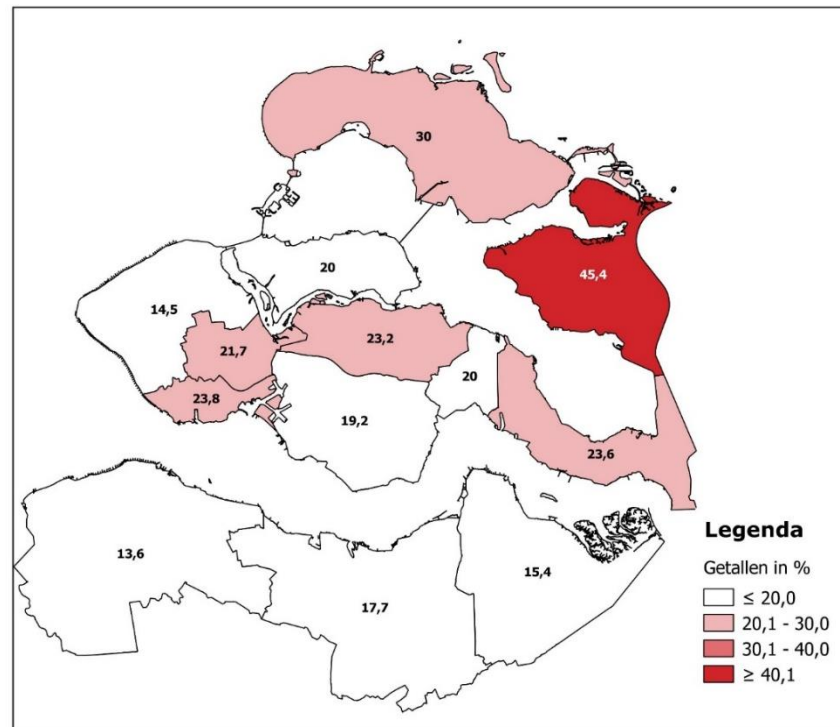

2. Arbeidsvraag

Pendelpercentage

Het pendelpercentage is het percentage van de werkzame beroepsbevolking dat buiten de provinciegrenzen werkt. Dit percentage verschilt sterk per gemeente (figuur 25). In de noordelijkste gemeenten Schouwen-Duiveland en Tholen is het percentage het hoogst (respectievelijk 30% en 45,4%). In de gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen zijn de percentages gemiddeld het laagst: Sluis 13,6%, Terneuzen 17,7% en Hulst 15,4%.

Figuur 25 Het percentage van de werkzame beroepsbevolking dat werkzaam is buiten de provinciegrens

3. Knelpunten

In hoofdstuk 3 zetten we het arbeidsaanbod af tegen de arbeidsvraag: waar doen zich de knelpunten voor?

Hiervoor werkt het UWV met de spanningsindicator per beroepsklasse. We zien dat in Zeeland de spanningsindicator *zeer krap* is voor de dienstverlenende beroepen, ICT-beroepen en technische beroepen.

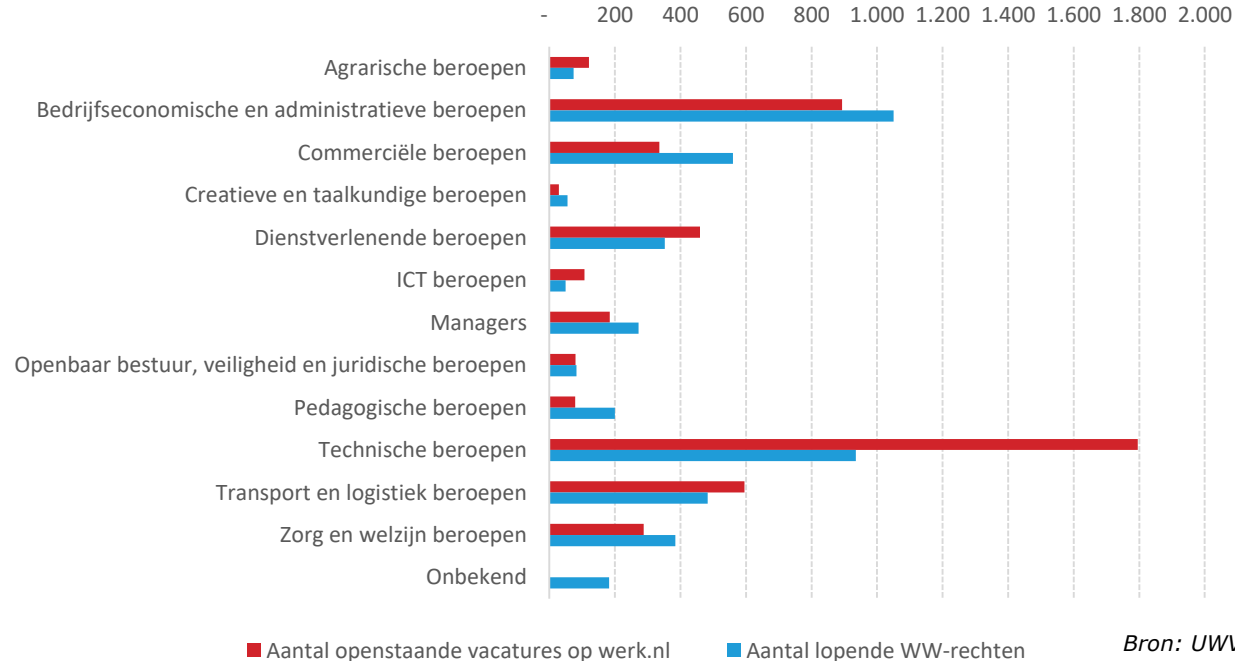
Om op een lager niveau dan de spanningsindicator een idee te krijgen wat er per beroepsklasse aan knelpunten zit, zetten we eerst het aantal vacatures op werk.nl af tegen het aantal WW-gerechtigden. We zien dat het grootste verschil in aanbod en vraag zich bij de technische beroepen voordoet. Om goed inzichtelijk te krijgen wat er bij de technische beroepen speelt, hebben we deze beroepsklasse opgesplitst naar beroepssegmenten.

3. Knelpunten

Arbeidsaanbod en vraag

Als benadering voor arbeidsaanbod en -vraag kan gekeken worden naar het aantal vacatures op *werk.nl* en het aantal WW-gerechtigden. Deze kunnen worden vergeleken per beroepsklasse. De grootste discrepantie in augustus 2018 was te vinden in de technische beroepen: 935 WW-gerechtigden en 1.795 vacatures (figuur 26). Andere sectoren waar de arbeidsvraag het arbeidsaanbod overschrijdt zijn *de Agrarische beroepen, Dienstverlenende beroepen, ICT-beroepen* en *Transport- en logistiekberoepen*. Hierbij moet wel in acht worden genomen dat de WW-gerechtigden niet alle arbeidsaanbod representeert (bijv. geen bijstand) en dat werkgevers niet verplicht zijn hun vacatures op *werk.nl* te plaatsen.

Figuur 26 Aantal openstaande vacatures op werk.nl in augustus 2018 vergeleken met het aantal lopende WW-rechten per beroepsklasse in Zeeland

Bron: UWV (2018)

3. Knelpunten

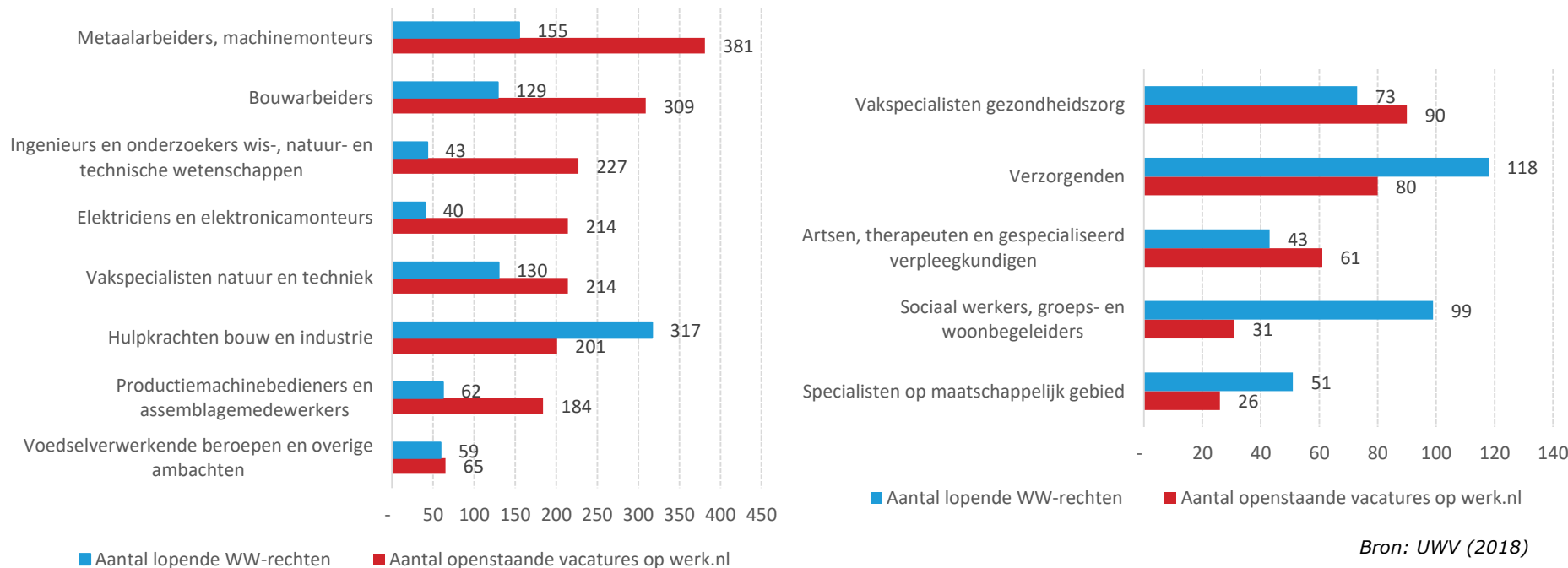
Arbeidsaanbod en vraag

Voor de *Technische beroepen* en *Zorg- en welzijnberoepen* is het aantal vacatures op werk.nl en het aantal lopende WW-rechten naast elkaar gezet*. Zo wordt inzichtelijk dat er tussen beroepssegmenten behoorlijke verschillen bestaan: Zo zijn er in de beroepsklasse *Technische beroepen* meer vacatures dan WW-gerechtigden voor bijna alle beroepssegmenten: behalve voor de *Hulpkrachten bouw en industrie*. In de beroepsklasse *Zorg en welzijn* staan er meer vacatures voor *Artsen, therapeuten en gespecialiseerd verpleegkundigen* en *Vakspecialisten volksgezondheidszorg* op werk.nl dan er WW-gerechtigden met een passende achtergrond in Zeeland wonen, maar dat geldt niet voor de andere drie beroepssegmenten.

* Uitleg beschikbare data

Data over openstaande vacatures in andere beroepssegmenten is beschikbaar. Maar is omwille van leesbaarheid niet in deze publicatie opgenomen.

Figuur 27 Aantal openstaande vacatures op werk.nl in augustus 2018 vergeleken met het aantal lopende WW-rechten in de beroepsklassen Technische beroepen (l.) en Zorg- en welzijnsberoepen, uitgesplitst naar beroepssegmenten

Bron: UWV (2018)

3. Knelpunten

De spanningsindicator

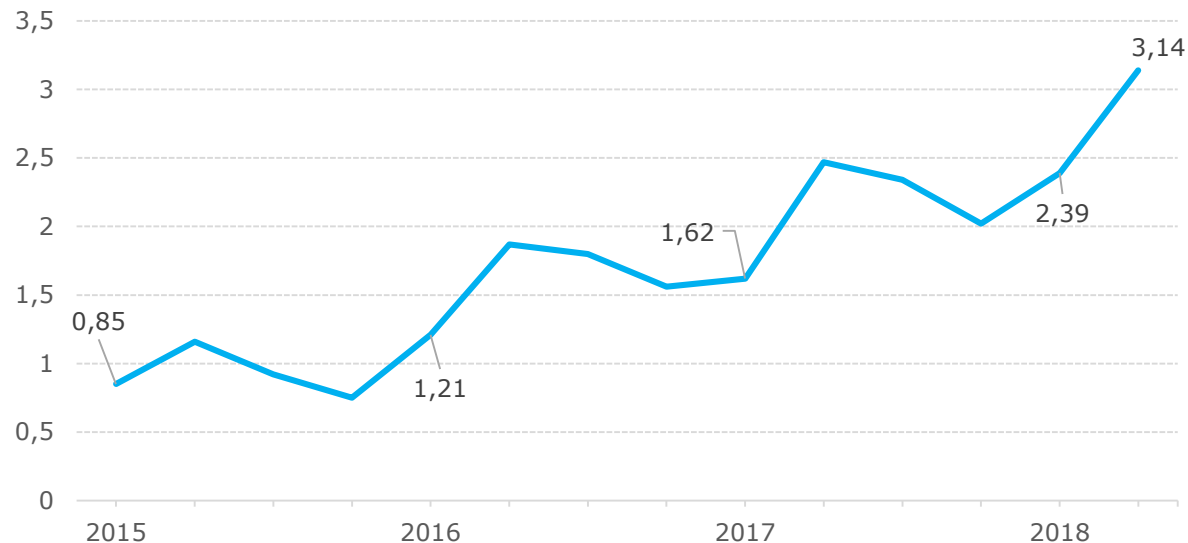
De spanningsindicator* vertoont een stijgende lijn tussen het eerste kwartaal van 2015 en het tweede kwartaal van 2018. In het eerste kwartaal van 2016 gaat de spanningsindicator over de grens van 1,50: Vanaf dit moment wordt de typering van de arbeidsmarkt krap (figuur 28).

* Uitleg Spanningsindicator

De spanningsindicator geeft de verhouding tussen de vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt weer. Als benadering van vraag en aanbod worden het aantal openstaande vacatures en het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar genomen. Deze berekening kan op verschillende schaalniveaus toegepast worden. Het resultaat is een getal tussen 0 en oneindig en kent de volgende typeringen:

- 0 tot 0,25: zeer ruim
- 0,25 tot 0,67: ruim
- 0,67 tot 1,5: gemiddeld
- 1,5 tot 4,0: krap
- 4,0 of hoger: zeer krap

Figuur 28 De Zeeuwse spanningsindicator van het eerste kwartaal 2015 tot en met het tweede kwartaal 2018

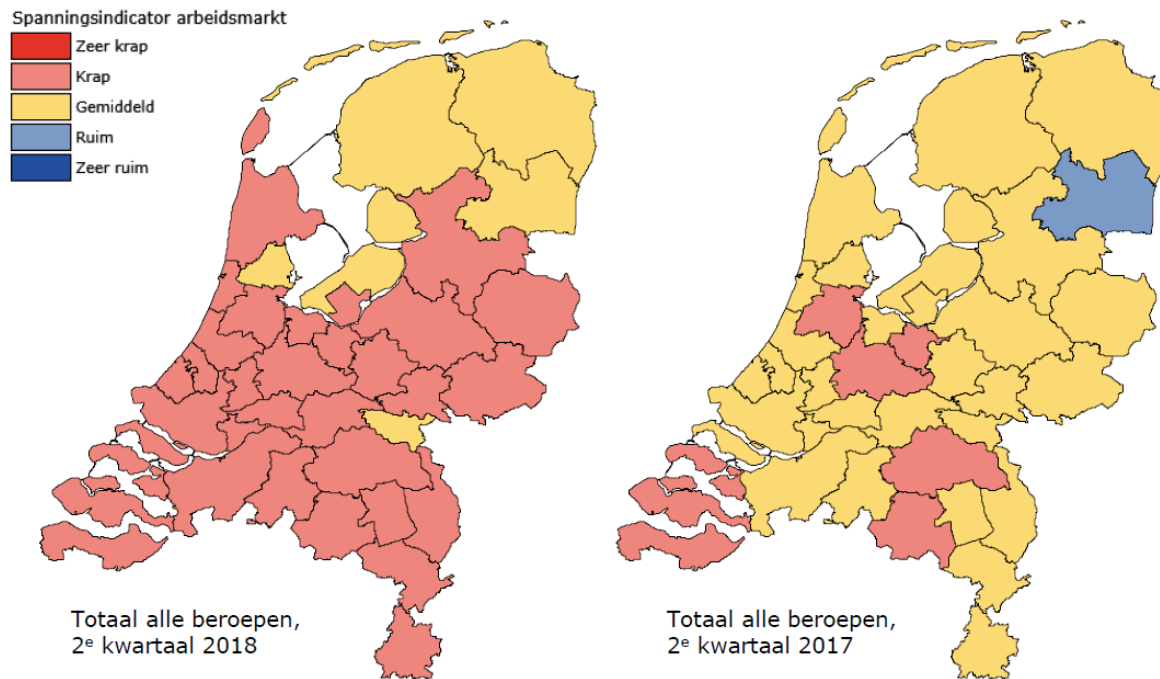

3. Knelpunten

De spanningsindicator in Nederland

De Zeeuwse arbeidsmarkt is in het tweede kwartaal van 2018 met een spanningsindicator van 3,14 in het tweede kwartaal krappere dan de landelijk gemiddelde spanningsindicator van 1,99 (figuur 29). Dit is de voorzetting van een trend: De Zeeuwse arbeidsmarkt is al 6 kwartalen krap. Alleen in de arbeidsregio Groot Amsterdam is al langer sprake van krapte.

Figuur 29 De landelijke spanningsindicator voor alle beroepen in het tweede kwartaal van 2017 en 2018

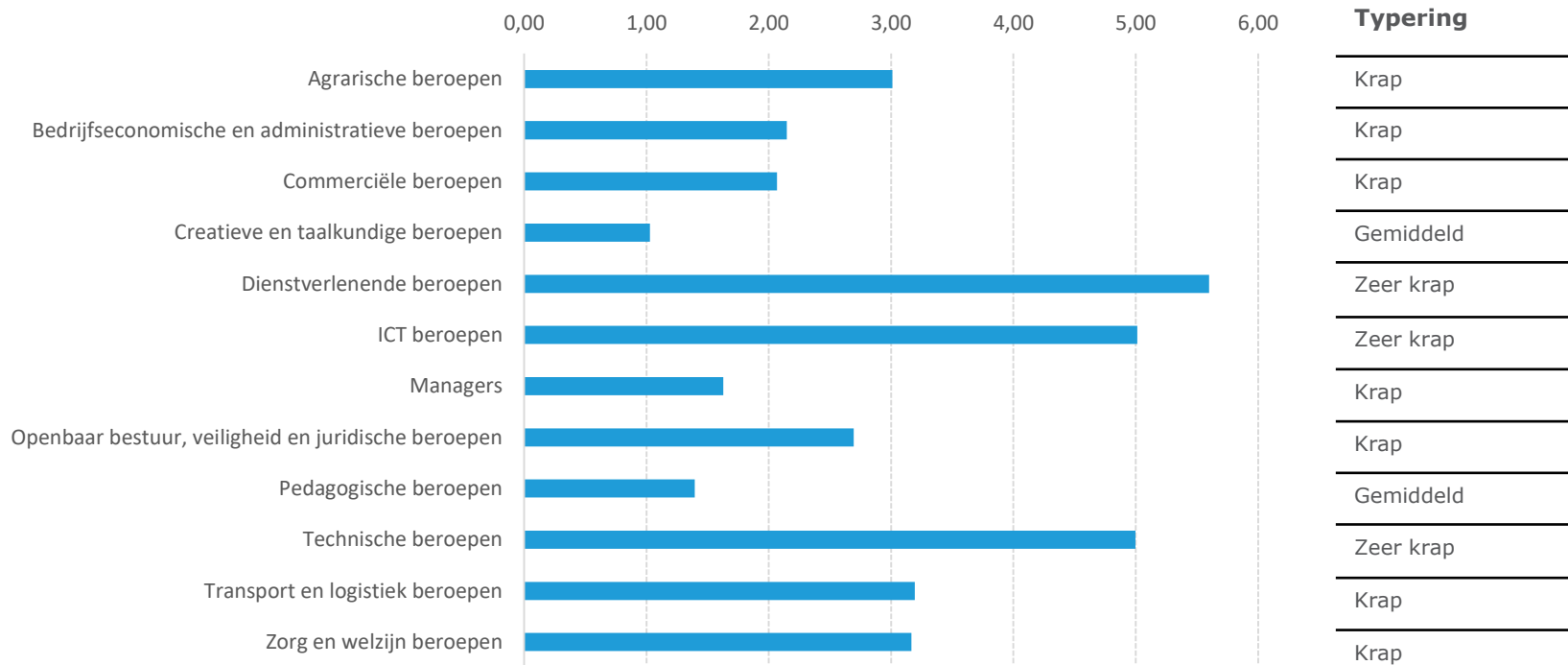

3. Knelpunten

De spanningsindicator per beroepsklasse

De regionale spanningsindicator wordt door het UWV uitgesplitst per beroepsklasse. In het tweede kwartaal van 2018 zijn er drie beroepsklassen in Zeeland waar de spanningsindicator zeer krap is: *Dienstverlenende beroepen*, *ICT-beroepen* en *Technische beroepen* (figuur 30). De minst krappe sectoren zijn de *Pedagogische beroepen* en de *Creatieve en taalkundige beroepen*, maar zelfs in deze beroepsklassen wordt de arbeidsmarkt als gemiddeld getypeerd.

Figuur 30 De spanningsindicator van het tweede kwartaal 2018 in Zeeland per beroepsklasse

4. Prognose

In hoofdstuk 4 presenteren we de prognose die ZB| Planbureau heeft opgesteld om de situatie op de Zeeuwse arbeidsmarkt tot en met 2022 in beeld te brengen.

We laten allereerst zien dat de potentiële beroepsbevolking in Zeeland tot 2040 afneemt. In 2022 verwachten we een tekort aan werkende personen van 6.000. Dit zijn banen die vanuit de arbeidsreserve, van buiten de provincie of door een groei in het aantal uren per werkende moeten worden opgevuld.

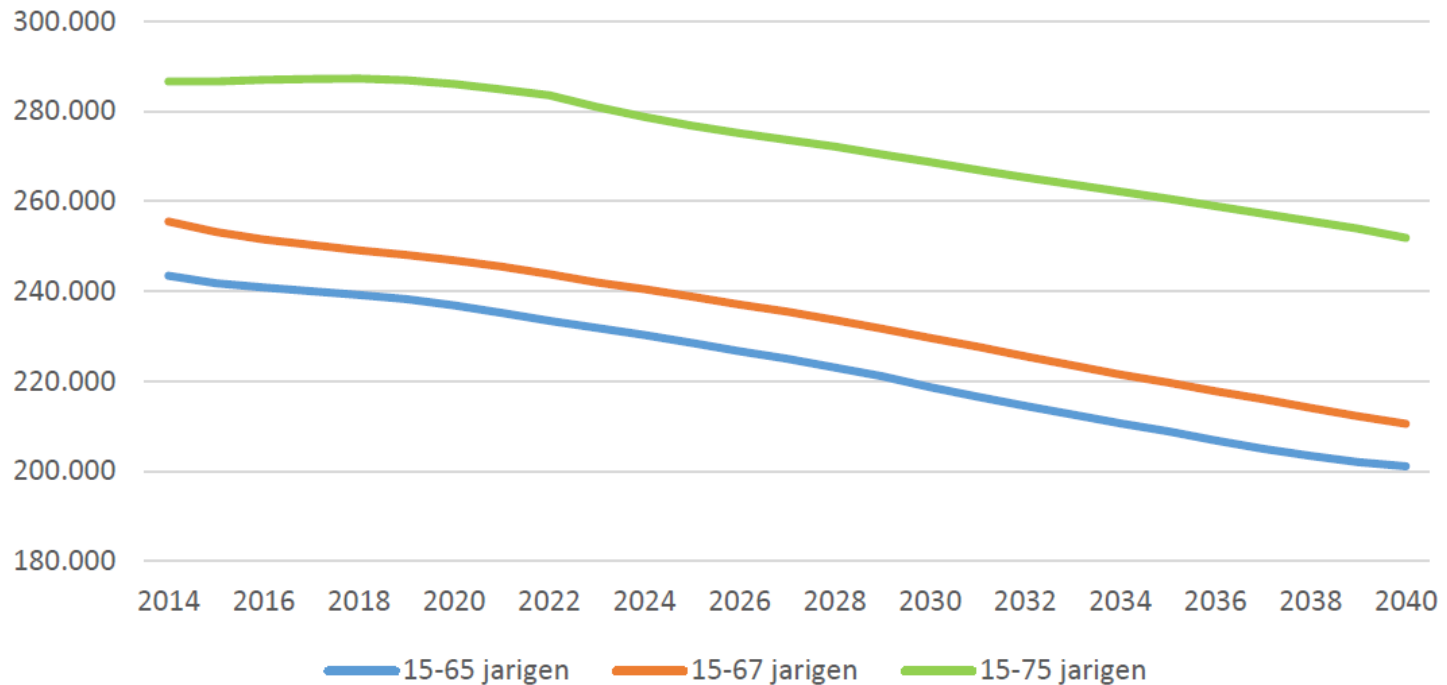
We presenteren daarnaast de verwachte uitbreidingsvraag per sector in Zeeland en zien dat de vraag naar verwachting het sterkst stijgt in de gezondheidszorg, horeca en bouw.

4. Prognose

De prognose van de potentiële beroepsbevolking

De prognose van de *potentiële beroepsbevolking* in Zeeland blijft tot 2020 ongeveer gelijk (figuur 31). Dit lijkt echter met name voort te komen uit een hoger aantal ouderen, want zowel het aantal 15-65-jarigen en 15-67-jarigen toont vanaf 2014 al een neerwaartse trend.

Figuur 31 De potentiële beroepsbevolking in Zeeland 2014-2040

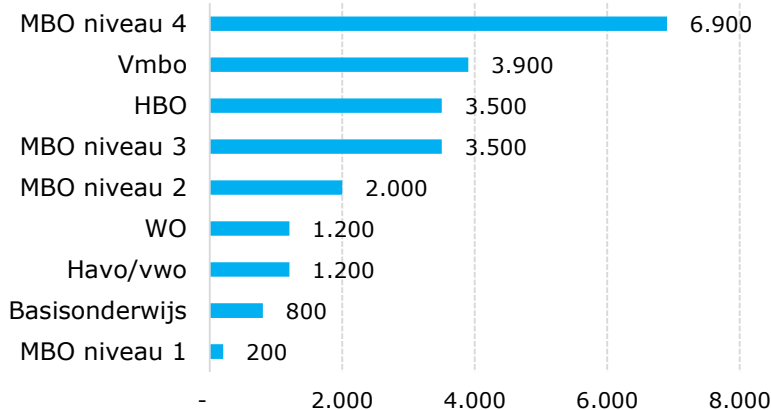

4. Prognose

Instroom van schoolverlaters 2018-2022

In de periode 2018-2022 is een instroom in de Zeeuwse arbeidsmarkt van ruim 23.000 schoolverlaters te verwachten. De afgestudeerden op mbo-niveau 4 vormen hierbij met 6.900 de grootste groep (figuur 32).

Figuur 32 Arbeidsmarktinstroom 2018-2022 naar opleiding

Bron: ZB| Planbureau (2018)

Baanopeningen 2018-2022

Het aantal baanopeningen in de periode 2018-2022 bedraagt naar verwachting 29.000. Dit betreft voor het overgrote deel (27.000) vervanging van pensioengerechtigden en andere 'arbeidsmarktverlaters'. De overige 2.000 bestaat uit nieuwe banen die ontstaan vanuit uitbreiding bij bedrijven.

Verwacht tekort in 2022: 6.000 personen

In 2022 is er naar verwachting een tekort aan werkenden van 6.000 personen. Dit zijn banen die vanuit de arbeidsreserve, van buiten de provincie of door een groei in het aantal uren per werkende moeten worden opgevuld. Indien er geen van deze structurele wijzigingen zouden plaatsvinden, gaat dit tekort oftewel ten koste van economische groei, oftewel moeten bedrijven aanvullende maatregelen nemen om met minder personeel toe te kunnen. In dit verband zal met name van 2020-2022 een vermindering van het aantal Zeeuwse banen optreden als er geen toename van de migratie of inkomende pendel optreedt.

4. Prognose

Vervanging, uitbreiding en arbeidsmarktinstream

Het verwachte tekort van 6.000 personen op de Zeeuwse arbeidsmarkt in 2022 is een cumulatief opgebouwd aantal. Dat wil zeggen dat er in 2019 reeds een tekort van 3.100 personen wordt verwacht, en dat dit tot 2022 toeneemt tot 6.000 (figuur 33). Het toenemende tekort wordt veroorzaakt door een verwachte vervanging en uitbreiding bij bedrijven die groter is dan de verwachte arbeidsmarktinstream vanuit het onderwijs.

Wat opvalt in de prognose is dat het tekort op de arbeidsmarkt naar verwachting groter wordt, terwijl de verwachte uitbreiding bij bedrijven afneemt. Mocht de economie en de arbeidsmarkt zich dusdanig goed en boven verwachting blijven ontwikkelen, en de uitbreiding bij bedrijven als gevolg toenemen, wordt het tekort alleen maar groter.

Van de 4.200 personen die vervanging behoeven bij bedrijven in 2019 is het merendeel (2.500) 60 tot 65 jaar (niet in tabel). 900 zijn 55 tot 60 jaar, 500 65 tot 70 jaar en 300 70 tot 75 jaar. De verhouding tussen deze vier leeftijdsgroepen is in 2020, 2021 en 2022 vergelijkbaar.

Figuur 33 Arbeidsmarktprognose Zeeland 2019-2022, uitgesplitst naar vervanging en uitbreiding bij bedrijven en arbeidsmarktinstream

	2019	2020	2021	2022
Vervanging bij bedrijven	4.200	4.400	4.300	4.400
Uitbreiding bij bedrijven	1.700	1.400	1.100	1.000
Arbeidsmarktinstream	4.700	4.600	4.600	4.500
Tekort op de arbeidsmarkt (cumulatief)	3.100	4.300	5.100	6.000

4. Prognose

Verwachte uitbreidingsvraag per sector in 2018-2022

Met 31.100 werkzame personen in 2018 is de groot- en detailhandel momenteel de sector waarin de meeste personen in Zeeland werkzaam zijn (figuur 34). In 2022 is de grootste sector qua aantal werkenden naar verwachting de gezondheids- en welzijnszorg met 32.800 personen.

De gezondheidszorg (+2.000), horeca (+600) en bouw (+1.100) zijn sectoren waar de komende vier jaar naar verwachting de banengroei in Zeeland in ruime mate gaat aanhouden en de uitbreidingsvraag het grootst is.

Stagnatie of lichte afname qua aantal werkenden in Zeeland vindt de komende vier jaar naar verwachting plaats in de industrie (-100), landbouw, bosbouw en visserij (-200) en openbaar bestuur, overheidsdiensten en sociale verzekeringen (-400).

* Uitleg verwachtingen

Dit zijn de huidige verwachtingen, gegeven de voorspellingen van PRISMA (Panteia), ING en Rabobank, geplakt op de trendmatige verwachtingen voor de Zeeuwse sectoren en daarbij meegenomen recente ontwikkelingen in nieuwe en/of vertrekkende vestigingen.

Figuur 34 Verwachte uitbreidingsvraag* per sector in Zeeland in de periode 2018-2022, in aantallen werkende personen per sector

	2018	2022	+/-
Groot- en detailhandel; reparatie van auto	31.100	31.600	+500
Gezondheids- en welzijnszorg	30.800	32.800	+2.000
Industrie	22.400	22.300	-100
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	13.600	14.200	+600
Bouwnijverheid	11.100	12.200	+1.100
Advisering, onderzoek, speciale zakelijke dienstverlening	10.900	11.500	+600
Landbouw, bosbouw en visserij	10.200	10.000	-200
Onderwijs	10.000	10.200	+200
Vervoer en opslag	9.600	10.100	+500
Verhuur van roerende goederen, overige zakelijke dienstverlening	8.800	9.500	+700
Openbaar bestuur, overheidsdiensten, sociale verzekeringen	8.100	7.700	-400
Overige dienstverlening	3.900	4.000	+100
Financiële instellingen	2.800	2.700	-100
Cultuur, sport en recreatie	2.900	3.000	+100
Informatie en communicatie	2.400	2.500	+100
Verhuur van en handel in onroerend goed	1.700	1.600	-100
Productie, distributie, handel in elektriciteit en aardgas	1.400	1.200	-200
Winning/distributie van water; afval(water)beheer, sanering	700	700	=
Winning van delfstoffen	100	100	=
TOTAAL	182.500	187.900	

Bron: ZB| Planbureau (2018)

Conclusie

Handen tekort

De arbeidsmarkt in Zeeland komt steeds strakker in haar jasje te zitten. De arbeidsparticipatie in Zeeland is ondanks een sterk vergrijsde beroepsbevolking historisch hoog, hoewel deze onder het landelijk gemiddelde ligt. Voor steeds meer banen is er een tekort aan beschikbare werkkrachten. In augustus 2018 werd een recordaantal van zo'n 5.000 openstaande vacatures genoteerd. We komen steeds meer handen tekort om de economie te voorzien van vakkundig personeel, met name in de technische sector: ongeveer een derde van de openstaande vacatures betreft technische beroepen.

Sterk vergrijsd, wegtrekkende jongeren en pendel

Een belangrijke oorzaak van de droogkokende arbeidsmarkt ligt in de demografische ontwikkelingen met een sterk vergrijsde beroepsbevolking, waarvan een toenemend aantal mensen met pensioen gaat en bedrijven te maken krijgen met een grotere vervangingsvraag. Tegelijkertijd zien we een afnemende natuurlijke aanwas dat uitstroomt uit het onderwijs en dat het aantal Zeeuwen dat buiten de provincie werkt oploopt. Buiten Zeeland werken 41.900 Zeeuwse werknemers. Dat is meer dan een kwart van alle Zeeuwen met een betaalde baan. Daartegenover staan 24.800 werknemers die elders in het land wonen en in Zeeland komen werken.

Tekort aan arbeidskrachten

De komende jaren zal het tekort aan arbeidskrachten in Zeeland oplopen. De prognose wijst uit dat in de periode 2018-2022 een instroom in de arbeidsmarkt van ruim 23.000 schoolverlaters is te verwachten. Daartegenover staat dat het aantal baanopeningen in de periode 2018-2022 naar verwachting 29.000 zal bedragen, waarvan per saldo 2.000 nieuwe banen en 27.000 vervanging van pensioengerechtigden en andere 'arbeidsmarktverlaters'. Daarmee is er over vijf jaar gerekend een tekort aan werkenden van 6.000 personen. Dit zijn banen die moeten worden opgevuld vanuit de arbeidsreserve, van buiten de provincie en/of door een groei in het aantal uren per werkende.

Begrippenlijst

Arbeidsvraag

Het aantal fte's dat een werkgever wil inhuren: de werkgelegenheid.

Arbeidsaanbod

Het arbeidsaanbod bestaat uit het aantal fte's dat werknemers bij een werkgever willen werken: de beroepsbevolking.

Baan

Een arbeidsovereenkomst tussen een werknemer en een werkgever waarin is vastgelegd dat arbeid zal worden verricht waar een (financiële) beloning tegenover staat

Beroepsbevolking

Personen die betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking) en personen die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking).

Bruto arbeidsparticipatie

Het aandeel van de werkzame en werkloze beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking) van 15 tot 75 jaar.

Netto arbeidsparticipatie

Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking) van 15 tot 75 jaar.

Openstaande vacatures

Vacatures waarvoor nog geen personeel voor gevonden is.

Potentiële beroepsbevolking

Alle personen die, gezien hun leeftijd, in aanmerking komen om te werken. Dit zijn alle inwoners van 15 tot 75 jaar.

Werkloze beroepsbevolking

Personen die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn.

Werkzame beroepsbevolking

Personen die betaald werk hebben.